

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za tuzemstvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Atti di riconoscenza e lealtà

Il messaggio delle personalità slovene al Duce

Devozione rispettosa al Re Imperatore e gratitudine al Duce — La popolazione slo-
vena confermerà con i fatti i suoi sentimenti

Come abbiamo riferito già la do-
menica scorsa nella cronaca dello
storico avvenimento di costituzione
della Provincia di Lubiana, persona-
lità politiche e rappresentanti delle
associazioni culturali, economiche
e professionali, nell'apprendere la
notizia importantissima, hanno sol-
lecitamente chiesto udienza presso
il R. Commissario Civile per espri-
mergli a nome proprio e a nome
di tutti i ceti della popolazione la
loro gratitudine al Duce per la Sua
alta, equa e lungimirante decisione

sulla sorte del territorio e del suo
quieto avvenire in seno all'Italia
Fascista. Contemporaneamente essi
hanno presentato al R. Commissa-
rio Civile un indirizzo al Duce che
il Commissario benevolmente ha fat-
to subito pervenire a Roma. Ugual-
mente al Commissario è stato con-
segnato subito dopo anche il mes-
saggio al Duce del vescovo di Lu-
biana. Ambedue i messaggi sono
stati ora pubblicati. Ecco il loro
testo:

sindaco di Lubiana, dott. Žirovnik, presi-
dente della Camera degli avvocati, dottor
Giovanni Kuhar, presidente della Camera
dei notai, ingegnere Pirkmajer, presidente
della Camera degli ingegneri, Čeč Carlo,
presidente della Camera del commercio e
dell'industria, Smerkolj J. Albino, presiden-
te dell'Unione commercianti, Majcen Cirilo,
presidente dell'Unione albergatori, Kavka
Carlo, presidente dell'Unione artigiani, dott.
Lavrič Giuseppe, presidente della Camera
degli agricoltori, Jonke G., presidente della
Camera del lavoro, dottor Ravnihar Vladi-

miro, presidente delle associazioni culturali,
dottor Slokar Giovanni, presidente dell'U-
nione degli istituti bancari e delle assicu-
razioni, Praprotnik Augusto, presidente del-
l'Unione degli Industriali, dottor Golja Adol-
fo, ex deputato per la città di Lubiana, Ri-
gler A., ex deputato del circondario di Ko-
čevje, Smersu Rodolfo, ex deputato del cir-
condario di Lubiana, Stare Miloš, ex depu-
tato del circondario di Lubiana, dottor Koce
Jure, ex deputato del circondario di Črno-
melj, Virant Stanko, presidente dell'Unione
giornalisti.

Il vescovo di Lubiana al Duce

Ed ecco il testo del messaggio
che il Vescovo di Lubiana dottor
Gregorio Rožman ha inviato al

Duce a mezzo del R. Commissario
Civile Grazioli:

Duce!

Nel momento in cui il territorio sloveno occupato dalle forze arma-
te italiane entra a far parte del grande regno d'Italia, a nome di tutta
la popolazione Slovena, Noi, eleviamo le espressioni della più rispe-
tosa devozione alla Maestà del Re e Imperatore, ed esprimiamo a Voi
Duce tutta la nostra riconoscenza per i generosi e particolari provvedi-
menti, adottati nei nostri confronti che ci saranno sicura garanzia
di vita e certezza per l'avvenire della nostra popolazione.

Il rispetto alla nostra lingua ed alla nostra cultura ci dice con qua-
le senso di alta romana giustizia l'Italia fascista s governare i popoli
posti sotto la sua protezione.

Duce, la popolazione Slovena dimostrerà ancora più con i fatti la
sua riconoscenza e la sua assoluta lealtà.

Seguono le firme: Dott. Natlačen Marco,
ex bano, Pucelj Giovanni, ex ministro, Mo-
horič Giovanni, ex ministro, dottor Gustavo

Gregorin, ex Senatore, dottor Gosar, ex mi-
nistro, dottor Slavič, rettore magnifico del-
l'università di Lubiana, dottor I. Adlešič,

»Duce, nell'apprendere con vivo giubilo l'incorporamento dei terri-
tori sloveni occupati dall'Esercito Italiano nel Regno d'Italia, anche a
nome del clero e della diocesi dei territori stessi, Vi prego accogliere
le espressioni della più viva riconoscenza per i generosi provvedimenti
adottati per la popolazione Slovena. Accogliete ancora, Duce, i sen-
timenti della nostra sicura lealtà e collaborazione, mentre invoco la
benedizione di Dio sull'opera Vostra, su tutta la grande nazione Ita-
liana e sulla popolazione Slovena, che nell'Impero di Roma notrà vive-
re e prosperare.

Dejanje priznanja in lojalnosti

Spomenica slovenskih veljakov Duceju

Spoštljiva vdanost Kralju in Cesarju ter hvaležnost Duceju — Slovensko ljudstvo
bo to z dejanji še bolj potrdilo

Kakor smo že poročali preteklo
nedeljo v poročilu o zgodovinskem
dogodku ustanovitve Ljubljanske
pokrajine, so politični odličniki in
predstavniki kulturnih, gospodar-
skih in stanovskih organizacij spr-
čo te nadvse važne vesti takoj za-
prosili za sprejem pri Kr. Civilnem
Komisarju, da mu v svojem imenu
in v imenu vseh slojev prebivalstva
izrazijo svojo hvaležnost Duceju za
Njegovo visoko, pravično in veliko-
dušno odločitev o usodi tega ozem-

lja in njegove miroljubne bodoč-
nosti v okviru fašistične Italije. Istočasno so predložili Kr. Civil-
nemu Komisarju poslanico naslov-
ljeno na Duceja, katero je Kr. Ci-
vilni Komisar blagovolil takoj po-
slati v Rim. Prav tako je bila Kr.
Civilnemu Komisarju takoj nato
izročena spomenica ljubljanskega
škofa, naslovljena na Duceja. Obe
poslanici sta bili že objavljeni. Po-
dajamo tu njih besedilo:

Spomenico so podpisali bivši ban dr.
Marko Natlačen, bivši minister in zastop-
nik Jugoslovanske nacionalne stranke Ivan
Pucelj, bivši minister dr. Franjo Novak,
bivši minister Ivan Mohorič, bivši senator
dr. Gustav Gregorin, bivši minister dr. Go-
sar, rektor ljubljanskega vseučilišča dr.
Slavič, ljubljanski župan dr. J. Adlešič,
predsednik odvetniške zbornice dr. Žirov-
nik, predsednik notarske zbornice dr. Ivan
Kuhar, predsednik inženjske zbornice
Pirkmajer, predsednik Zbornice za trгови-
no in industrijo Karel Čeč, predsednik
Zveze združenj trgovcev Albin Smerkolj,
predsednik Združenja hotelirjev Ciril Maj-

cen, predsednik udruženja obrtnikov Ka-
rel Kavka, predsednik Kmetijske zborni-
ce dr. Josip Lavrič, predsednik Delavske
zbornice G. Jonke, predsednik kulturnih
združenj dr. Vladimir Ravnihar, predse-
dnik Zveze bančnih in zavarovalnih zavod-
ov dr. Ivan Slokar, predsednik Zveze in-
dustrijcev Avgust Praprotnik, bivši ljub-
ljanski poslanec dr. Adolf Golja, bivši po-
slanec kočevskega okraja A. Rigler, bivši
poslanec ljubljanskega okraja Miloš Stare,
bivši poslanec črnomeljskega okraja dr.
Jure Kocel in predsednik Novinarskega
društva Stanko Virant.

Ljubljanski škof Duceju

V naslednjem podajamo besedilo
spomenice, ki jo je ljubljanski škof
dr. Gregor Rožman poslal Duceju

s posredovanjem Kr. Civilnega Ko-
misarja Grazioli:

Duce! V trenutku, ko je slovensko ozemlje, ki so ga zasedle Itali-
janske Oborožene Sile, postalo del velikega Kraljestva Italije, izražam
v imenu vsega slovenskega prebivalstva Nj. Vel. Kralju in Cesar-
ju najspoštljivejšo vdanost in izrekamo Vam, Duce, vso našo hval-
ežnost za plemenite posebne ukrepe, ki ste jih izdali za naše ozem-
lje in ki bodo za nas varno jamstvo življenja ter zagotovitev bodoč-
nosti našega prebivalstva.

Spoštovanje našega jezika in naše kulture priča, s kako vzvišenim
pojmovanjem rimske pravičnosti ume Fašistična Italija vladati naro-
dom, ki so pod njenim varstvom.

Duce, slovensko prebivalstvo bo dokazalo še bolj s svojimi deli svo-
jo hvaležnost in vso svojo lojalnost.

Duce! Ko sem z živim veseljem izvedel za priključitev slovenskega
ozemlja, ki ga je zasedla Italijanska Vojska, h Kraljevini Italiji, Vas
prosim tudi v imenu duhovščine in škofije na tem ozemlju, da spre-
mete izraze najgloblje hvaležnosti za velikodušne ukrepe, ki ste jih
izdali za slovensko prebivalstvo. Duce, sprejmite tudi izraze naše lo-
jalnosti in sodelovanja, Boga pa prosimo, da bi blagoslovil veliki italijanski narod in slovensko prebivalstvo, ki
bo v okviru rimskega imperija lahko živel in prosperovalo.

Italijanski tisk o pomenu

Ducejeve zgodovinske odločitve

„Slovinci in Italija“

Pod tem naslovom piše v turinski
»Stampa« Giorgio Sansa med drugim:
»Usoda onega dela bivše Jugoslavije, ki
je neposredno mejila na Italijo, je odločena.
Ljubljana in njeno ozemlje sta postala ce-
lovit del Kraljevine Italije. To vest po-
zdravljajo z veseljem vsi Italijani, ki vi-
dijo v tem začetek ustvaritve onega dela,
ki tvori temelje sedanje vojne. Vest pa bo
povzročila — o tem smo prepričani — za-
doščenje tudi med slovenskim prebival-
stvom, ki je postalo z vsemi pravicami del
velike države, kateri je usojeno, da bo v
bodočnosti delilo z veliko Nemčijo nalogo
reorganizacije in vodstva evropske celine.

Dejansko sodelovanje Slovencev z Itali-
jani ni prav za prav nova stvar. Čeprav je
zgodovina zadnjih desetletij postavila po-
litične in gospodarske meje med njih ozem-
lje in Jadranom, vendar kaže starejša zgo-
dovina, da so vedno težili v gospodarskem
pogledu proti našemu morju in da so bili
njih kulturni odnosi z Italijo zmerom zelo
močni.

Članek navaja nato nekaj zgodovinskih
podatkov ter nadaljuje: Gravitacija priklju-
čenega ozemlja na Trst je geopolitična re-
šitev, ki je znana vsem. Skozi dve deset-

letji je živel Slovenija prikljenjena na
Beograd. En sam razlog je opravičeval to
zvezo: jezik. Slovenski jezik je brez dvoma
slovenski jezik. Slovenci tvorijo najzapad-
nejšo točko med južnimi Slovani. Jezik je
dozvedno združen slovenske s Srbi, toda
ločila sta jih od njih kultura in vera, poleg
že omenjenih geopolitičnih razlogov. Slo-
vinci so v kulturnem pogledu na višini
pravih Evropejcev.

Z vstopom slovenske pokrajine in nje-
nega prebivalstva v Kraljevino Italijo se
začenja za Slovence novo zgodovinsko raz-
dobje. Slovenci vedo, da jih Italija spre-
jema bratsko, da bo spoštovala njih jezik,
njih narodne tradicije in njih posebno kul-
turo. Oni so se pridružili, da bodo sodelo-
vali z nami. Aneksija je v našo korist, ena-
ko korist, če ne večjo, pa bodo imeli tudi
oni. Z drugimi besedami: Slovenija bo od-
slej deležna italijanskega življenjskega pro-
stora. Italija je postala življenjski prostor
zanje, kakor je Slovenija postala življenj-
ski prostor za Italijane.

Slovenija je bogata zemlja. Ima cvetoče
poljedelstvo, rudnike in industrijo. Sloven-
ci, ki so postali državljani Kraljevine Ita-
lije, bodo našli v Kraljevini večje življenj-
ske možnosti, kakor so jih imeli doslej.
Doba, ki se začenja za Slovence, bo go-

vorila zgodovinarjem vsega sveta, da ita-
lijanska civilizacija, če že zmaguje nad
kom, dela to samo s svojo duhovno močjo.

»Il Popolo del Friuli« (Udine)
je posvetil skoraj vso prvo stran ustanovit-
vi Ljubljanske province. V posebnem član-
ku opisuje zgodovino Ljubljane, o kateri
pravi, da je odslej neločljivo povezana s
svetlo zgodovino Imperialne in Fašistične
Italije, da ima sedaj po temnih stoletjih
pred seboj svetlo bodočnost napredka in
veličine.

V dolgem poročilu »svojega posebnega
dopisnika Carla Serafinija pod naslovom
»Prvi dan italijanske Ljubljane« opisuje
živahno življenje v prestolnici Slovenije,
ki je začela s 3. majem XIX. fašističnega
leta novo zgodovinsko življenje.

Dopisnik ugotavlja, da je Ljubljana po
kratkem presledku, ki so ga povzročile
vojaške operacije, takoj zopet prišla z
rednim delom. Prebivalstvo je z intuicijo
visoko civiliziranega in kulturnega naroda
simpatiziralo z italijanskimi zasedbenimi čet-
ami, katerih sijajno zadržanje je vzbudilo
povsod veliko občudovanje. Na obrazih
Slovencev se bere veselje, kajti vsi brez
izjeme so docela razumeli pomen velikega
državnega akta. Oči Slovencev so se že na-
kaj časa obračale k zapadni sosedli, fašis-
tični Italiji, ki je s svojo jasno in pre-
močrno politiko dokazala, da more razu-
meti legitimne težnje narodov pod srbskim
jarmom.

Poročilo podrobno opisuje slavnostno li-
ce bele Ljubljane, okrašene z italijanskimi

in fašističnimi zastavami in opisuje veliko
zadovoljstvo Slovencev nad priključitvijo
slovenskega ozemlja k Italiji. Nato navaja
obirno pisanje ljubljanskih dnevnikov o
tej slavnostni priključitvi ter pravi: Kar so pi-
sali časopisi, niso govorniške publike, tem-
več živ in veren izraz ljudske duše, ki je
popolnoma razumela višjo misel pravično-
sti, ki je temelj nove ustave Ljubljanske
provinc in revolucije črnih srca.

Sovražnik bo morda po stari navadi sku-
šal blatiti Fašistično Italijo kot Narod
divjega imperializma, ki hoče zadušiti ma-
li slovenski narod. Oni marljiv gospodje,
ki govorijo v londonskem radiu, oni redki
črvički, ki jih še vedno poslušajo, bi bili
moralni preživeti ta veliki dan s prebival-
stvom Ljubljane, na živahnih ulicah tega
novega italijanskega mesta. Videli bi na
slehernem obrazu vtisnjeno iskreno veselje,
videli bi, kako so se kakor na čudežen na-
čin porajali utrpli trobojnice po balkonih,
in mogli bi nemara spoznati svojo moralno
mizerijo, svojo neozdravljiv idiotizem, kajti
tu se znova v zgodovinski realnosti učvr-
šuje nov in antični Rim z jasno pravič-
nostjo svojih zakonov in s premočjo svoje
civilizacije.

Načelo logike in pravice

»Corriere della Sera« objavlja članek
pod naslovom »Rimska rešitev«.

Načelo prijateljskega sožitja med slo-
venskim ljudstvom in veliko italijansko
Nacijo je načelo logike in pravice bolj
kot načelo ugodne prilagoditve, kajti Slo-

venija je vedno dobivala od Rima in Be-
netik in v splošnem od sosedne Italije za
njo značilni kulturni pečat. Ljubljana je
mesto, ki je v svoji čistoti, okrasju, umet-
nosti in redu očito sprejemalo vplive in
običaje Italije in celotno slovensko ozem-
lje gravitira naravno bolj k italijanskim
pristaniščem na Jadranu kot k ostalim
slovanskim področjem Dunava in Balka-
na.

Slovensko ljudstvo in latinska civiliza-
cija sta pojma, ki si ne nasprotujeta, tem-
več se skladno spopolnjujeta. S priključi-
tvijo Ljubljane in njenega ozemlja je to-
rej Italija izvedla ureditev tega dela Ev-
rope, postavila lastne meje, zagotovila
mirno delo svojim novim državljanom.
Le-ti morajo uživati široko avtonomijo,
ker tvorijo strnjeno množico, ki po pore-
klu in jeziku ni italijanska. S pomočjo
take avtonomije bodo lahko svobodno
razvili svoje lastne energije in upravljali
po lastnih pogledih lastne poljedelske,
gozdne in rudniške vire svoje zemlje v
okviru italijanskega gospodarstva. Imajo
svoj delež pri slavni usodi imperialne
Italije.

Brez Versaja

»Il Gazzettino« poudarja v svojem ko-
mentarju, da nagla rešitev slovenskega
problema v soglasju med Italijo in Nem-
čijo kaže po svojih glavnih značilnostih, da
evropska politika, ki jo je začela in vodila
Os, ne bo usmerjena po zlih načelih Ver-
saja, posebno ne v reševanju vprašanj
majhnih in najmanjših narodov.

Slovinci niso mogli nikoli doseči resnič-
ne neodvisnosti. Sama površinska in popu-
lacijska majhnost glede na vse velike in
srednje sosedne ne dopušta in ni nikdar do-
puščala resnične in lastne slovenske držav-
ne skupnosti. Evropska zgodovina ima obil-
lo primerov in izkušenj o usodi majhnih
ljudstev, ki mejijo na velike sile in gravi-
tirajo pod njihov vpliv. Odeveč bi bilo po-
navljati vse te neizprosne dokaze. Ako ni
možnosti za totalno avtonomijo, se pa lah-
ko spoštuje in se more poštovati etnična
struktura, katere ljubosumni čuvaj je sle-
hernjo ljudstvo. Zaradi tega sta Italija in
Nemčija problem tako uredili, da se upo-
števajo lokalne težkoče in pripadejo Ita-
liji in Nemčiji tisti slovenski predeji, ki
že zdaj gravitirajo proti Italiji in Nemčiji.
Slovenski predel, ki je prišel z Ljubljano
v okvir vpliva Italije, bo v njem zaščiten
in bo imel široko področje razmaha in so-
delovanja za svoje produktivne in inte-ek-
tualne energije, in te so obilne in važne.
Doselej gospodarski odnosi Slovenije z Ita-
lijo niso bili zelo razviti, toda Italija bo
dala svojim novim državljanom pomoč, s
katero se bodo dvignili viri dežele, njena
zmogljivost in organizacija, tako la bodo
ostale neokrnjene vse tujerodne značilno-
sti. Dežela pa bo ostala v interesu vseh
važno središče proizvodnje in dela.

Turinski list o Ljubljani

Ob priključitvi Ljubljanske pokrajine k
Italiji priložuje »Gazzetta del Popolo«
simpatičen članek o našem mestu. Pisec
začenja s kratkim zgodovinskim pregled-
om, od Argonavtov, ki so na begu iz Kol-
hide baje ustanovili Emona, pa do Napo-
leona, ki je osvobodil Ljubljano ter jo po-
višal v glavno mesto zavzetih pokrajin,
obsegačih Dalmacijo, Reko, Trst, Gorico
in del Koroške.

»Ljubljana«, pravi nato, »obvladuje po
svoji geografski legi ceste, ki vodijo vzdolž
Save s panonske ravnine proti Alpam, one,
ki se spuščajo skozi logaško tesen v gori-
ško kotlino in na beneško ravan, ter one,
ki se vzpenjajo na Kras. Zaradi tega je
važno železniško križišče in trgovsko sre-
dišče vse Slovenije.

Ljubljana je bila od nekdaj v gospodar-
skih in kulturnih stikih z Italijo. Mimo
nemških so v XVI. stoletju tudi italijanski
protestantje pomagali Slovincem ustvar-
jati lastno književnost. Hkrati s prvimi
slovenskimi knjigami so se tiskale v Nem-
čiji tudi italijanske evangelijske knjige;
pozneje je bilo mnogo slovenskih knjig
natiskanih v Italiji.

Padova je bila cilj, po katerem so hre-
peneli slovenski dijaki. Ob sodelovanju Ita-
lijancev so se ustanavljale v Ljubljani raz-
ne kulturne akademije, in mesto je postalo
središče velerazvite slovenske novinarske
podjetnosti ter vseh strok duhov-
nega snovanja.

Ljubljana ima velikomestno lice, je sre-
dišče tujeskega prometa in se ponaša s
krasnimi, povsem sodobnimi hoteli. Na le-
vem bregu Ljubljane se širi novo mesto
s prostranimi, modernimi, pravilnimi čet-
rtmi ter mnogostevilnimi in velelepimi
palacami, med katerimi so znamenite Po-
šta, Justična palača in Narodni muzej. In-
dustrijski pas se razteza proti severu, on-
kraj železniške postaje.

Pod starim gradom, ki se dviga na
osamljenem griču, leži monumentalni del
Ljubljane, kjer gledalec čuti italijanski
vpliv. Beneški stavbeniki, silkarji in ki-
parji XVI. in XVII. stoletja so v Ljubljani
mного delali; v tej dobi so bile zgrajene
najgrandažnejše stavbe: stolnica sv. Ni-
kolaja, šentjakobska cerkev, frančiškans-
ka in ursulinska cerkev, mestna hiša in
škofijski dvorec. Med spomeniki, s kate-
rimi je mesto bogato, je tudi vodnjak, ki
ga je leta 1751 zgradil italijanski kipar
Robbia. Omembe vredna je ursulinska cer-
kev, ki kaže zanimivo mešanico slogov.

Ozemlje, ki obdaja Ljubljano, je inten-
zivno in razumno obdelano; izdatna jesen-
ska in poletna deževja pospešujejo kmet-
tjstvo, in mesto je najvažnejše tržišče
poljedelskih proizvodov v Sloveniji. Pa
tudi industrija je v vsej pokrajini dokaj
razvita; mnogoštevilne so tovarne obutve
in strojev, posebno pa uspeva lesna indus-
trija, zalagana iz gozdov, s katerimi je
vsa Kranjska bogata.

Ljubljana, končava članek, »je znana
po slavnem kongresu, ki je bil nadaljeva-
nje in zaključek tropavskega kongresa za
ureditev vprašanja Napoljske kraljevine.«

Silni napadi na Malto

Nemška letala rušijo pomorska in letalska oporišča na otoku — Operacije okrog Tobruka se nadaljujejo — V odseku pri Alagiju je bilo na sovražni strani ubitih tudi mnogo palestinskih židov

Glavni stan Oboroženih Sil je dne 5. maja objavil naslednje 334. službeno vojno poročilo:

V noči na 4. maj so skupine nemškega letalskega zbora v zaporednih valovih napadle pomorska in letalska oporišča na Malti. Povzročile so požare in eksplozije ter hudo poškodovale važne vojaške naprave. V letalskih spopadih v ozračju nad Malto so nemška letala večerj sestrčila dva

sovražna letala.

V severni Afriki se nadaljujejo naše operacije na odseku pri Tobruku. Letala so znova bombardirala utrjene objekte te trdnjave.

V Vzhodni Afriki so naše pogumne čete na odseku pri Alagiju odbile neki napad sovražnika, ki so mu bile prizadejane znatne izgube. Med mrtveci je bilo tudi mnogo židov iz Palestine.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 5. maja. Vrhovno vojno poveljstvo je izdalo danes naslednje poročilo: Močni oddelki nemških vojnih letal so zadnjo noč uspešno napadla važno luko za pretovarjanje Belfast na severnem Irskem. Videle so se silne eksplozije in mnogi požari, predvsem na napravah letalske industrije kakor tudi v ladjedelnicah Wickers-Armstrong. Štiri ladje v pristanišču so začele goreti. Drugi oddelki vojnih letal so bombardirali ladjedelnice angleške vojne mornarice in prehranjevalne obrambe v Barrowu in v Furnessu na angleški zapadni obali ter so dosegli na vojaško važnih napravah v pokrajini Mersey, ki so se goreli po napadih predzadnje noči, nove zadetke v polno.

Nadaljnji letalski napadi so bili usmerjeni proti oborožitvenim tovarnam pri Hartrepoolu kakor tudi proti pristaniškim napravam v Ibswichu in Plymouthu.

Na morju okrog Anglije so bojna letala potopila štiri trgovske ladje s skupno 21 tisoč tonami in rušilec ter hudo poškodovale z bombami pet nadaljnjih velikih trgovskih ladij.

Pri dnevnem napadu lahkih bojnih letal na letališče Menston v južnovzhodni Angliji je bilo več letal razdejanih na tleh, v zakloniščih in skladiščih za gorivo pa so nastali požari.

V Severni Afriki je topniški ogenj že v početku razbil angleški protinapad pred Tobrukum.

Vojna mornarica je z podonavskim brodom zagotovila plovbo po Donavi brez nevarnosti pred minami.

Bojnega delovanja sovražnika nad nemškim ozemljem ni bilo niti podnevi niti ponoči.

Odredbe Kr. Civilnega Komisarijata

Cenzura, vzporeditev in nadzorstvo tiska na zasedenem slovenskem ozemlju

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje, glede na umestnost, da se na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, sodelovanje krajevnega tiska pri delu italijanskih oblastev za mir in obnovo uredi in spravi v skladnost, odreja:

Člen 1. Ujva se cenzura časnikov, revij in periodnega tiska vobče, namenjenih kakor koli razpečevanju. Sef-uredniki in odgovorni uredniki tega tiska morajo vložiti do 10. maja 1941-XIX pri tiskovnem uradu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje prijavo z vsemi podatki na posebnem obrazcu. Kr. 2. Tudi vsaka sprememba v sestavi organov upravnosti in uredništva, ki bi nastala pozneje, se mora prijaviti istemu uradu v treh dneh.

Člen 3. Spolnitev dolžnosti, ki jih določata prednja člena 1. in 2., se dokazuje edino s posebnim potrdilom, ki ga izda tiskovni urad prizadetim o vsaki vloženi prijavi.

Člen 4. Dnevnik in ves drugi v čl. 1. omenjeni periodni tisk kakor tudi priložnostne publikacije spadajo pod predhodni vizum Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje. V tem pogledu so sef-uredniki, izdajatelji in odgovorni poslovodje solidarno zavezani, predložiti tiskovnemu uradu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje pred začetkom tiska kritične odčitke tiskovin v dveh primerkih, podpisanih po odgovornem organu. Enega teh primerkov z odobritvenim vizumom vrne tiskovni urad vložitelju, ki ga mora shraniti.

Člen 5. Kršitelji te naredbi zapadejo z zakonom določenim kazenskim odredkom, nadaljnje izdajanje zadevne periodne tiskovine se ustavi, vsi izvodi, ki so morda že v prometu ali pa so šele natisnjeni, se zneženjo.

Člen 6. Ta naredba stoni v veljavo z dnem objave v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 2. maja 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: **Emilio Grazioli**

Preosnova radiooddajne službe

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje, ugotavljajoč, da je vodilo ljubljansko prosvetno društvo »Prosvetna Zveza«, kot koncesionar bivše jugoslovanske države, radijsko oddajo po ljubljanski radiopostaji, upoštevajoč, da je vsa radijska oddaja v Italiji poverjena ustanovi »E. I. A. R.« (Italijanske Radijske Oddajne Postaje), smatrajoč, da je nužno potrebno obnoviti delovanje ljubljanske radijske oddajne postaje, odreja:

Člen 1. Prosvetna Zveza ustavi s 1. majem 1941-XIX vsako radiooddajno poslovanje.

Člen 2. Z istim dnem prevzame posle ljubljanske radijske oddajne postaje in vobče vso radijsko oddajo na slovenskem ozemlju, zasedenem po Italijanski vojski, »E. I. A. R.«, ki prevzame od tega dne dalje vse stroške za napravo in poslovanje ljubljanske radijske oddajne postaje.

Člen 3. Naročnina, ki so plačevali naročniki doslej, se bo, kolikor ni določeno v poznejšem čl. 5., odvajala v dobro ustanove »E. I. A. R.«.

Člen 4. »Prosvetna Zveza« da ustanovi »E. I. A. R.« na razpolago tiste svoje naprave, ki bi jih ta zahtevala, da se zavaruje poslovanje ljubljanske radijske oddajne postaje. S tem spojeni stroški obremenjujejo »E. I. A. R.«.

Člen 5. Gornje določbe se ne tičejo in nimajo vpliva na ureditve razmerja iz prejšnje koncesije, ki jo je dala »Prosvetna Zveza« bivša jugoslovanska država, prav tako tudi ne na razmerje med italijansko državo in »E. I. A. R.« glede morebitne razširitve koncesije na slovensko ozemlje, zasedeno po italijanski vojski, in tudi ne na ureditve razmerja med »E. I. A. R.« in »Prosvetno Zvezo«.

Ljubljana, 1. maja 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: **Emilio Grazioli**

Postavitev Zveze za tujski promet v Sloveniji pod nadzorstvo

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

»Zveza za tujski promet v Sloveniji« se postavlja pod nadzorstvo Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje, ki ga bo izvrševal po svojem odposlancu.

Brez odobritve Komisariatskega odposlanca se ne smejo opravljati nikakršni posli, tudi ne navadni upravni posli. Za izredne pravne posle je potrebna predhodna odobritev Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje. Za komisariatskega odposlanca se postavlja g. Giovanni Battista Laghi. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: **Emilio Grazioli**

Postavitev Narodne banke kr. Jugoslavije pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Narodne banke kraljevine Jugoslavije, s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra dr. Aldo Paoloni. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovnim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: **Emilio Grazioli**

Postavitev Državne hipotekarne banke pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Drž. hipotekarne banke, s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra odvetnik prof. Teobaldo Zennaro. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovnim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: **Emilio Grazioli**

Postavitev Priv. agrarne banke pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Priv. agrarne banke, s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra rag. Umberto Tosoni. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovnim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: **Emilio Grazioli**

Postavitev Zanatske banke a. d. pod sekveter

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Zanatske banke kraljevine Jugoslavije a. d., s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra komendant Angelo Nicola Donnici. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovnim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega

Komisariata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: **Emilio Grazioli**

Postavitev Splošnega jugoslovenskega bančnega društva pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Splošnega jugoslovenskega bančnega društva, s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra odvetnik Carlo Chersi. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovnim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: **Emilio Grazioli**

Postavitev Agencije Avala pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Agencije »Avala«, s sedežem v Beogradu, s premičninami in nepremičninami, na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra gospod komendant Carlo Tigoli. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovnim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: **Emilio Grazioli**

Postavitev Slavije, jugoslov. zav. banke pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje »Slavije«, jugoslovanske zavarovalne banke, s sedežem v Ljubljani, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem po ita-

Svečana zaprisega topničarskih novincev

Slavnosti so prisostvovali Eks. general Robotti, Kr. Civilni Komisar, general Florenzuoli in ljubljanski župan

Ljubljana, 5. maja

Včeraj ob 11. uri se je v Topničarski vojašnici vršila svečana zaprisega rekrutov 22. artilerijskega polka divizije Re. Svečanosti so prisostvovali Nj. Eks. poveljnik armadnega zbora general Robotti, gospod Kr. Civilni Komisar Grazioli, komendant divizije Re general Florenzuoli, ljubljanski župan dr. Adlešič ter drugi generali in viski častniki. Poveljnik artilerijskega polka je imel bodrilen nagovor na novince, poudarjajoč in slave vojaške vrline in tradicije italijanske artilerije

ter slavne italijanske vojske. Nato se je izvršila svečana »aprisega, po zaprisegi pa je bil prirejen mimohod, ki se ga je udeležil artilerijski polk, skupina lahkega topništva ter skupina motoriziranega topništva. Strunna vojska je defilirala mimo častnih gostov in mimo polkovne standarte, ki je vihrala nad prostorom, določenim za odlične goste.

Kakor izvemo, se bo 9. maja povodom vojaškega praznika vršila velika vojaška parada, ki jo bo priredil 22. artilerijski polk divizije Re.

janski vojski, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra g. Angelo de Marini. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovnim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: **Emilio Grazioli**

Postavitev Jugoslavije, splošne zavarovalne družbe, pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje »Jugoslavije«, splošne zavarovalne družbe, s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra gosp. Costante Pessato. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovnim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: **Emilio Grazioli**

Gospodarstvo

Ukinjenje carin v prometu z Italijo

Pri uvozu blaga iz ostalih področij bivše Jugoslavije se pobirajo carine po dotedanjih zakonskih predpisih

»Službeni list« objavlja razglas Duceja Fašizma, Prvega Maršala Imperija in Poveljnika na vseh frontah operirajočih sil z dne 29. aprila 1941, ki vsebuje ukrepe carinskega značaja za ozemlje bivše kraljevine Jugoslavije, ki so ga zasedle italijanske oborožene sile.

Veljavnost dotedanjih carinskih predpisov

Čl. 1. Na ozemlju bivše kraljevine Jugoslavije, ki so ga zasedle italijanske oborožene sile, ostanjejo v veljavi tarife in drugi zakoni ter predpisi carinskega značaja, ki so že veljali na ozemlju bivše kraljevine Jugoslavije. Ostanjejo nadalje v veljavi predpisi, ki so že veljali v kraljevini Jugoslaviji in se nanašajo na monopol, notranje davjate na proizvodnjo, prodajo in potrošnjo, kolikor jih je mogoče uporabljati na uvozno in izvozno blago.

Čl. 2. Blago, ki izvira s kakršnega koli ozemlja, razen z ozemlja Italijansko-albanske carinske unije, je ob uvozu na ozemlje bivše kraljevine Jugoslavije, ki so ga zasedle Italijanske oborožene sile, podvrženo plačilu uvoznih pristojbin, kakor jih določajo tarife in predpisi, omenjeni v prvem členu, pri čemer se je treba ravnati po določbah dotičnih predpisov. Isti postopek je odrejen tudi za blago iz carinskih skladišč, iz skladišč prostih luk in prostih področij Kraljevine Italije, kolikor njihov izvor ni ugotovljen ali kolikor ni uživalo ugodnosti povračila pristojbin, ali pa je namenjeno nadaljnjemu izvozu in se je pri uvozu le začasno raztovorilo.

Čl. 3. Blago, ki je namenjeno v kakršno koli ozemlje razen v ozemlje Italijansko-albanske carinske unije ali v svobodni luki v Trstu in na Reki, je podvrženo pri izvozu iz ozemlja, zasedenega od italijanskih čet, plačilu pristojbin za izvoz, kakor jih določajo tarife in določbe, omenjene v 1. členu, pri čemer se je treba držati določil teh predpisov in onih iz 3. člena razglasa z dne 24. aprila 1941-XIX.

Ukinjenje carin v prometu z Italijansko-albansko carinsko unijo

Čl. 4. Blago, ki izvira z ozemlja Italijansko-albanske carinske unije, ki od tam prihaja ali pa je bilo nacionalizirano v Italiji ali v Albaniji, se sme uvažati na ozemlje bivše kraljevine Jugoslavije, ki so ga zasedle Italijanske oborožene sile, ne da bi se plačilo uvozne carine, kakor jih določajo carinske tarife bivše kraljevine Jugoslavije. To blago, za katero so bile na ozemlju Italijansko-albanske carinske unije plačane monopolne pristojbine ali notranje pristojbine na proizvodnjo odnosno potrošnjo po nižjih stopnjah, kakor bi sicer veljale v smislu 1. člena v ozemlju, ki so ga zasedle Italijanske vojske, se sme uvažati v zasedeno ozemlje tako, da se plača razlika.

Čl. 5. Blago, ki je namenjeno na ozemlje Italijansko-albanske carin. unije ter v prosta področja Kvarnera in Zadra, je ob izvozu iz zasedenega ozemlja oproščeno plačila pristojbin, določenih v tarifah in predpisih, in omenjenih v 1. členu. Dovoljeno je za to blago povrniti pristojbine, ki so bile morda plačane za uporabljene surovine in za njih izdelavo.

Mali obmejni promet

Čl. 6. Civilni Komisariji smejo v sporazumu z vojaškimi in carinskimi oblastmi s svojimi odredbami urediti lokalni promet z ozemljem bivše kraljevine Jugoslavije, ki meji na ozemlje, zasedeno od Italijanskih oboroženih sil, in to na področju v širini 15 km od okupacijske meje, na ta način, da oproste blago plačevanja pristojbin, ki se plačajo na meji.

Reški fiskalni režim je razširjen na Sušak

Čl. 7. Fiskalni režim mesta Reke se v celoti razširi na sušaško področje. Demarkacija ozemlja, ki se vključuje v svobodno cono Kvarnera, bo določena od posebne komisije, imenovane od reškega prefekta in katere člani bodo med drugimi Kr. Civilni Komisar sušaški in zastopniki carne in finančne straže. Določbe kraljevega zakonskega dekreta od 17. marca 1930. šte. 139 s pozmenskimi spremembami in ministrskimi dekreti, ki so bili izdani za njih izvedbo, bodo objavljene na ozemlju bivše kraljevine Jugoslavije, zasedenem od Italijanske oborožene sile na ta način, da bodo pri uradih civilnih komisarjev razpoloženi prebivalstvu na vpogled.

Čl. 8. Vzpostavijo se glede svobodnih con v Kvarneru in Zadru veljavnost predpisov, ki so do izbruha sovražnosti z bivšo Jugoslavijo urejevale obmejni promet.

Vzpostavitev carinskih uradov

Čl. 9. Civilni komisariji so pooblašteni, da ukrepe vse potrebno za izvedbo tega razglasa in zlasti za vzpostavitev in ustanovitev carinskih uradov. V to svrhu bodo lahko uporabili tudi carinske osebe bivše kraljevine Jugoslavije, ki bo zopet vpoklicano ali potrjeno v službi. Za vsak tak urad bodo delegirani funkcionarji Kr. italijanske carine kot kontrolorji za varstvo interesov Italijanske uprave. Carinski uradi bodo poslovali in izterjavali za račun

Boji z Angleži v Iraku

Obkoljevanje angleškega taborišča v Habaniji se nadaljuje

Bern, 5. maja. d. Iz Bagdada poročajo: Uradno poročilo iraške vlade javlja, da je obkoljevanje Habanije vedno tesnejše, dočim traja obstrlevanje vojaškega taborišča dalje. Med obstrlevanjem so bili opaženi mnogi požari in eksplozije. Britanska letala so preletela taborišče pri Rasidu in so metala bombe, ki pa so zahtevale samo malo žrtev. Tudi povzročena škoda je neznatna. Iraško letalstvo se je zapletlo v boj z angleškimi ter pri tem sestrelilo eno letalo tipa »Wellington«. V nedeljo zjutraj so britanska letala prvič letala nad Bagdadom in ga obmetavala z bombami. Tudi pri tej priliki je bilo sestreljeno eno letalo tipa »Wellington«.

Prav tako poročajo iz Bejruta, da je iraška vlada izdala naredbo, po kateri so pripadniki nepodvrženih plemen pomilošeni, ako se javijo za službo v iraški vojski. Na to objavo se je vzdignila velika množica iraških državljanih in dijakov iz Libanona in Sirije za povratek in za vstop v iraško vojsko.

Rim, 5. maja. s. Povodom anglo-iraškega spopada poročajo, da je britansko letalsko oporišče v Habaniji vedno bolj ogroženo od iraških čet. Med poletom proti Rasidu in Bagdadu sta bili dve britanski letali sestreljeni. Zasluge za to si delijo iraški lovci in protiletalska obramba. Bojne operacije se razvijajo ugodno za Irak. Mnogostevilni Iračani, hivačji v Libanonu in Siriji, so odstopovali, da se javijo za obrambo domovine.

Govor iraškega min. predsednika

Bern, 5. maja. Francoska uradna agencija poroča iz Bagdada, da je predsednik iraške vlade imel po radiu nagovor na iraško ljudstvo in vojsko, v katerem se je zahvalil branilcem domovine za njihovo dokazano domoljubje. Narod, ki ima tako

Vrhovnega poveljstva. Posli nadzorstva in kontrole bodo poverjeni Italijanski kraljevi finančni straži. V mejah službe, za katero so določeni po njih svojstvu, so tudi funkcijonarji gori imenovanih uradov, upravičeni ugotavljati kršitve zakonitih predpisov, določenih s tem razglasom.

Čl. 10. Ta razglas se objavi v »Službenem listu kraljevine« in z lepaki, afiširanimi na vidnem mestu pri uradih civilnih komisarjev ter stopi v veljavo z dnem objave.

Naša dosedanja trgovina z Italijo

Ukinjenje carin v prometu med zasedenimi ozemlji in kraljevino Italijo bo v kratkem omogočilo velk razmah trgovske izmenjave, zlasti med Ljubljansko provinco in ostalim področjem Italije. Naši kraji so imeli od nekdaj najtesnejše trgovske stike z Italijo, kamor smo izvažali predvsem les in gozdne proizvode. Mnogo pa je šlo v Italijo tudi živine, perutnine, jaje, fižola in drugih kmetijskih proizvodov. V bodoče bomo lahko prodali v Italijo še marsikatero drugo blago ki ga došle zaradi carinske obremenitve nismo mogli vnovčiti na italijanskem trgu. Prav tako bomo lahko iz Italije uvozili marsikaj, kar doslej prav tako zaradi carinske meje nismo mogli dobiti iz Italije. Vrh tega se bomo lahko oskrbovali iz Italije z onim blagom, ki smo ga doslej uvažali iz onega ozemlja bivše Jugoslavije ki ni zasedeno od italijanske oborožene sile.

V tej zvezi so zanimivi podatki o dosedanjih trgovini med Italijo in bivšo Jugoslavijo, čeprav se bo kakor rečeno, obseg trgovinskih poslov v marsikaterem področju razširil in čeprav za bodoči promet ne bodo prišle v poštev nekatere vrste blaga, ki so se prej izvažalo zlasti iz Vojvodine (pšenica, svinje itd.). Podrobne podatke o trgovinskem prometu med Italijo in bivšo Jugoslavijo za prvo polletje 1940 je objavila v eni zadnjih števil znana milanska revija »l'ital-Jug«. V prvem polletju 1940 je Italija uvozila iz bivše Jugoslavije za 242 milijonov lir blaga; od tega je odpadlo 50 odstotkov na les in gozdne proizvode (rezani in okrogli les 38.5 milijona lir, rezani les 77.0, drva 4.6, oglje 1.3 milijona lir), nadalje 17.9 milijona lir na govedo, 8.5 milijona lir na jaje, 7.2 milijona lir na perutnino itd. Precej tega blaga, zlasti lesa, je šlo v Italijo zlasti iz naših krajev.

Pri italijanskem izvozu v bivšo Jugoslavijo je zavzemalo najvažnejše mesto tekstilno blago, ki je doseglo skoro polovico celotnega izvoza. V prvi polovici leta 1940 je Italija izvozila v bivšo Jugoslavijo za 82 milijonov lir tekstilnih surovin, polfabrikatov in tkanin. Nadalje je znašal izvoz riža 9.9 milijona lir, povrtnine 0.9 milijona lir in izvoz limon ter pomaranč 8.7 milijona lir. Končno je omeniti še stroje in aparate v vrednosti 5.

Violenti attacchi contro Malta

Aerei germanici riducono a ruderi le basi navali e aeree dell'isola — Continuano le operazioni attorno a Tobruk Nel settore di Alagi ebrei di Palestina tra i morti nemici

Il Quartier Generale delle Forze Armate pubblica in data del 5 maggio il seguente bollettino N. 334:

Nella notte sul 4, formazioni del Corpo Aereo Tedesco hanno attaccato a ondate successive le basi navali e aeree di Malta provocando incendi, esplosioni e gravi danni ad importanti opere militari. Durante la giornata, in combattimenti sul cielo di Malta, velivoli tedeschi hanno abbattuto due

caccia nemici.

Nell'Africa settentrionale continuano le nostre operazioni nel settore di Tobruk. Unità aeree hanno nuovamente bombardato le opere fortificate della piazza.

Nell'Africa Orientale, nel settore di Alagi, le nostre valorose truppe hanno respinto un attacco del nemico infliggendogli notevoli perdite. Tra i morti vi erano numerosi ebrei di Palestina.

Ordinanze del R. Commissariato Civile

Censimento, coordinamento e controllo della stampa nei territori sloveni occupati

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati,

ritenuta l'opportunità di disciplinare e coordinare, nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane, la collaborazione della stampa locale all'opera di pace e di ricostruzione svolta dalle autorità italiane ordina:

Art. 1. E' istituito il censimento dei giornali, riviste e pubblicazioni in genere, eseguite a stampa, e comunque destinate alla diffusione. I direttori e redattori responsabili delle stesse sono tenuti a presentare, non oltre il 10 maggio 1941-XIX all'Ufficio stampa del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati una denuncia contenente tutte le indicazioni richieste su apposito formulario che sarà ritirato dagli interessati presso l'ufficio stesso.

Art. 2. Ogni variazione nella composizione degli organi amministrativi e redazionali che avvenisse in seguito dovrà pure essere notificata, entro tre giorni, al medesimo ufficio.

Art. 3. L'adempimento degli obblighi previsti ai precedenti articoli 1 e 2 potrà essere provato esclusivamente mediante la apposita ricevuta che l'ufficio stampa rilascerà agli interessati per ogni denuncia presentata.

Art. 4. I quotidiani e tutte le altre pubblicazioni periodiche di cui all'art. 1, come pure le pubblicazioni occasionali, sono sottoposte al visto preventivo del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati. A tale scopo i direttori, editorie e gerenti responsabili sono solidalmente tenuti a presentare, prima di dare inizio alla tiratura, all'ufficio stampa del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati le prove di stampa, in duplice esemplare, firmate da persona responsabile. Una tale copia sarà restituita dall'ufficio stampa munita del visto per approvazione e dovrà essere conservata dagli interessati.

Art. 5. I contravventori alla presente ordinanza incorrono nelle sanzioni di legge; la pubblicazione ulteriore dei rispettivi periodici sarà sospesa; le copie eventualmente messe in circolazione, o anche semplicemente stampate, saranno sequestrate.

Art. 6. La presente ordinanza entra in vigore dal giorno della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati.

Lubiana, 2 maggio 1941-XIX.

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati: Emilio Grazioli.

Riorganizzazione nei servizi delle trasmissioni radiofoniche

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati, constatata che l'Associazione di Cultura di Lubiana «Prosvetna Zveza» («P. Z.») gestiva in qualità di concessionaria da parte dell'ex Stato jugoslavo il servizio della radiodiffusione per mezzo della stazione radiofonica di Lubiana, considerato che l'esercizio della radiodiffusione è in Italia attribuito all'Ente Italiano Audizioni Radiofoniche («E.I.A.R.»), ritenuta l'urgenza di provvedere alla rimessa in attività della stazione radiofonica di Lubiana, decreta:

Art. 1. La «Prosvetna Zveza» («P. Z.») cessa, a decorrere dal 1 maggio 1941-XIX, da ogni attività nel campo della radiodiffusione.

Art. 2. In pari data l'esercizio della stazione di Lubiana e, in generale, della radiodiffusione nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane, è assunto dallo «E.I.A.R.» che provvederà, dalla stessa data, a tutte le spese d'impianto e di esercizio della stazione radiofonica di Lubiana.

Art. 3. I canoni di abbonamento, fin qui corrisposti dagli utenti, continueranno ad essere riscossi come in passato e, salvo quanto disposto al successivo art. 5, saranno accreditati all'«E.I.A.R.».

Art. 4. La «Prosvetna Zveza» («P. Z.») metterà a disposizione dell'«E.I.A.R.» quella parte di propri attuali impianti che fossero richiesti da questa ultima per assicurare il funzionamento della stazione di Lubiana. Le spese connesse sono a carico dell'«E.I.A.R.».

Art. 5. E' fatta salva e rimane impegnata la regolazione dei rapporti dipendenti dalla preesistente concessione, fatta alla «Prosvetna Zveza» da parte dello Stato jugoslavo, di quelli fra lo Stato Italiano e l'«E.I.A.R.» per l'eventuale estensione della concessione relativamente ai territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane, nonché la regolazione dei rapporti fra l'«E.I.A.R.» e la «Prosvetna Zveza».

Lubiana, 1 maggio 1941-XIX.

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati: Emilio Grazioli.

Sottoposizione a vigilanza della Federazione per il Movimento dei forestieri nella Slovenia

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati decreta:

L'Ente «Federazione per il Movimento dei forestieri nella Slovenia» («Zveza za tujski promet v Sloveniji») è sottoposto alla vigilanza del R. Commissariato Civile per i territori sloveni occupati, che la esercita a mezzo di un proprio delegato. Non possono compiersi senza autorizzazione del delegato commissariale atti di qualsiasi

genere, anche di semplice amministrazione. Gli atti di straordinaria amministrazione sono soggetti all'autorizzazione preventiva del R. Commissariato Civile per i territori sloveni occupati. E' nominato delegato commissariale il signor Giovanni Bittista Laghi. Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati.

Lubiana, 29 aprile 1941-XIX.

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati: Emilio Grazioli.

Sottoposizione a sequestro della Banca Nazionale del Regno di Jugoslavia

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati decreta:

E' sottoposta a sequestro ogni e qualsiasi attività: mobiliare, immobiliare, azionaria, obbligazionaria e creditizia esistente nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane di spettanza della Banca Nazionale del Regno di Jugoslavia (Narodna banka kraljevine Jugoslavije), con sede a Belgrado, e ne è nominato sequestratore dott. Aldo Paoloni. E' autorizzata la continuazione dell'attività a cura del sequestratore. Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati.

Lubiana, 29 aprile 1941-XIX.

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati: Emilio Grazioli.

Sottoposizione a sequestro della Banca Ipotecaria di Stato

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati decreta:

E' sottoposta a sequestro ogni e qualsiasi attività: mobiliare, immobiliare, azionaria, obbligazionaria e creditizia esistente nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane di spettanza della Banca Ipotecaria di Stato (Drž. Hipotekarna Banka), con sede a Belgrado, e ne è nominato sequestratore l'avv. prof. Teobaldo Zennaro. E' autorizzata la continuazione dell'attività a cura del sequestratore. Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati.

Lubiana, 29 aprile 1941-XIX.

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati: Emilio Grazioli.

Sottoposizione a sequestro della Banca Privilegiata Agraria

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati decreta:

E' sottoposta a sequestro ogni e qualsiasi attività: mobiliare, immobiliare, azionaria, obbligazionaria e creditizia esistente nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane di spettanza della Banca Privilegiata Agraria (Privil. Agrarna Banka), con sede a Belgrado, e ne è nominato sequestratore il rag. Umberto Tognoni. E' autorizzata la continuazione dell'attività a cura del sequestratore. Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati.

Lubiana, 29 aprile 1941-XIX.

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati: Emilio Grazioli.

Sottoposizione a sequestro della Banca Artigiana del Regno di Jugoslavia

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati decreta:

E' sottoposta a sequestro ogni e qualsiasi attività: mobiliare, immobiliare, azionaria, obbligazionaria e creditizia esistente nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane di spettanza della Banca Artigiana del Regno di Jugoslavia, società per azioni (Zanatska banka kraljevine Jugoslavije, a. d.), con sede a Belgrado, e ne è nominato sequestratore il comm. Angelo Nicola Donnici. E' autorizzata la continuazione dell'attività a cura del sequestratore. Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati.

Lubiana, 29 aprile 1941-XIX.

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati: Emilio Grazioli.

Sottoposizione a sequestro della Società Generale Bancaria jugoslava

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati decreta:

E' sottoposta a sequestro ogni e qualsiasi attività: mobiliare, immobiliare, azionaria, obbligazionaria e creditizia esistente nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane di spettanza della Società Generale Bancaria jugoslava (Splošno jugoslovensko bančno društvo), con sede a Belgrado, e ne è nominato sequestratore l'avv. Carlo Chersi. E' autorizzata la continuazione dell'attività a cura del sequestratore. Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati.

Lubiana, 29 aprile 1941-XIX.

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati: Emilio Grazioli.

Sottoposizione a sequestro dell'Agenzia Avala

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati decreta:

E' sottoposta a sequestro ogni e qualsiasi attività: mobiliare e immobiliare, esi-

stente nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane di spettanza della Agenzia «Avala» (Agencija «Avala»), con sede a Belgrado, e ne è nominato sequestratore il sig. comm. Carlo Tigoli. E' autorizzata la continuazione dell'attività a cura del sequestratore. Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati.

Lubiana, 29 aprile 1941-XIX.

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati: Emilio Grazioli.

Sottoposizione a sequestro della Società d'assicurazione «Slavija»

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati decreta:

E' sottoposta a sequestro ogni e qualsiasi attività: mobiliare, immobiliare, azionaria, obbligazionaria e creditizia esistente nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane di spettanza della Società d'assicurazione «Slavija», con sede a Lubiana, e ne è nominato sequestratore il sig. Angelo de Marini. E' autorizzata la continuazione dell'attività a cura del sequestratore. Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati.

Lubiana, 29 aprile 1941-XIX.

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati: Emilio Grazioli.

Sottoposizione a sequestro della Jugoslavia, Società generale d'assicurazione

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati decreta:

E' sottoposta a sequestro ogni e qualsiasi attività: mobiliare, immobiliare, azionaria, obbligazionaria e creditizia esistente nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane di spettanza della «Jugoslavia», società generale d'assicurazione («Jugoslavija»), splošna zavarovalna družba, con sede a Belgrado, e ne è nominato sequestratore il sig. Costante Pesto. E' autorizzata la continuazione dell'attività a cura del sequestratore. Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale del R. Commissariato civile per i territori sloveni occupati.

Lubiana, 29 aprile 1941-XIX.

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati: Emilio Grazioli.

Cilji osi

Rim, 5. maja s. Italijanski obzrnik »Critica Fascista« se bavi z današnjim položajem ter piše, da so po porazu Jugoslavije in kapitulaciji Grške osne vojske napravile mir na celini. Posled bo vojna zasledovala tri osnovne cilje:

1. Izgon Angležev iz Sredozemlja.
 2. Njihovo kapitulacijo.
 3. Pomirjenje in reorganizacijo Afrike ter Bliznjega in Srednjega vzhoda.
- S tem, da je Gričjo in Jugoslavijo nahajala proti osi je Anglija dobila 6 mesecev odloga ter intervencijo Zedinjenih držav, če že ne ob svoji strani, pa vsaj z vsakim hrbtom, izgubila je pa dokončno svojo politično in gospodarsko kontrolo nad Evropo. Tudi je dala osi edino karto, ki ji je še manjkala pri igri, namreč možnost združiti se tesno v vojaških vojskih proti Angliji. V tem boju imajo osne vojske posled za seboj vse Evrope, namreč vso celino, zaključuje omenjeni fašistični obzornik.

Amerika v strahu za vrednost zlata

Budimpešta, 5. maja. s. List »Viradate« piše, da je zadržanje nekaterih ameriških krogov nasproti osi naravnost nerazumljivo, omdnosno se da razumeti samo glede na dejstvo, da imajo Zedinjene države v posesti tri četrtine vseh zlatih rezerv sveta. Če zmagajo velesile osi bo izgubilo zlato velik del svoje vaje. To je vzrok, zakaj nekateri narod, ki tega nikakor ne želi. V ta namen hočejo demokracije žrtvovati ameriško kri, da bi ne bilo treba žrtvovati svoje. V stvari iraskega spopada piše list »Szozare«, da so petroleška polja pri Mosulu, iz katerih črpa angleška vojska vse potrebno gorivo, zelo ogrožena, azen tega se iraske aspiracije krijejo s težnjami muslimanskega sveta, ki hoče na vsak način doseči osvoboditev izpod britanskega jarma.

Velike poplave v Braziliji

Rio de Janeiro, 5. maja. s. v. Državi Rio Grande Do Sul se je utrgal oblak, zaradi česar so nastale velike poplave. Velik del riža na poljih je uničen. Nekateri stanovanjski okraj mesta Porto Alegre so pod vodo. Škoda, ki jo je povzročila poplava, je ogromna.

Naše gledališče

DRAMA:

Začetek ob 19. uri.

Torek, 6.: Komedija zmešnjav. Red Premierski.

Sreda, 7.: Trideset sekund ljubezni. Red Sreda.

Med posebnostmi zabavne Shakespeareove igre steje »Komedijo zmešnjav«, katere letosnja prva uprizoritev bo v torek 6. maja za red Premierski. Glavne moške vloge bodo igrali Levor, Kralj, Jerman, Sever in Milčinski. Glavne ženske vloge pa Mileva Bolzar-Ukmarjeva, Mira Danilova, Levorjeva in Gabrijelčičeva. Nadalje bodo sodelovali: Drenovec, Bratina, Lipah, Gregorin, Peček, Potokar in Presetnik. Delo je zrežiral prof. Šest.

Red Sreda bo imel v sredo v Drami predstavlo salonske veseloigre »Trideset sekund ljubezni«, ki je duhovito delo italijanskega pisatelja Benedettija. V tej veseloigri je prikazal na satirčen način. Kako klone rodbinska morala v zvezi z denarnim vprašanjem.

OPERA:

Začetek ob 19. uri.

Torek, 6.: Madame Butterfly. Red Torek.

Gostovanje sopranistke Zlate Gjurgjenčeve.

Zaradi indispozicije Franca je operno ravateljstvo prisiljeno nekoliko spremeniti repertoar na načrt in bodo abonenti reda Torek dobili za svoj red Puccinijevo opero »Madame Butterfly« z go. Zlato Gjurgjenčeve v naslovni partiji.

MALIOGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopolni živitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglaš se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov.

Službo dobi

Večje tekstilno podjetje

na Spodnjem Stajerskem išče za takojšnji nastop: barvanskega mojstra, tkarskega mojstra, graferja in dve kontrolistki. Ponudbe po štati na Textilwerke Mautner A. G., postilarnid Cilli. 6691-1

Pestozna

pridno in pošteno iščem za dopolnje. Naslov vseh posl. Jutra. 6675-1

Dva pomočnika

za takojšnje Ferdito Tomazin, sobolnik Ribnica na Doljskem. 8872-1

Službe išče

Trgovski pomočnik vešč pisarniških del, verziran v mehani strojih, išče primerne zaposlitve. Naslov vseh posl. Jutra. 6890-2

Inženjer

za dolgoletno gradbeno prakso išče kakršnokoli trajno ali začasnno zaposlitev. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Klerkolle«. 8899-2

Pouk

za bolgarski jezik iščem Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Bolgarsčina«. 8877-4

Lingua italiana

Insegnamento e perfezionamento a domicilio. Metodo rapido, pratico. Offerte: Prof. Stefani, og. odd. Jutra. 8891-4

Italianščino

poučuje diplomiran strokovnjak. Prijava in informacije v Cigaletovi ul. 1-III, med 2. in 3. uro popoldne. 8359-4

Prodaj

Kuhinjsko opremo in veliko jedilno mizo s 4 stoli iz trdega lesa poceni prodam. Jeranova 13. Trnovo. 8905-6

Kupim

Stare rabljene sode kupim od 300—700.— Pismene ponudbe na Lasan, Ljubljana VII.— Telefon 23-49. 8534-7

Rabljenе steklenice

od 8 milia vseh velikosti, kupuje po najvišjih cenah Ivan Lapajne, Ljubljana - Moste. 8761-7

Otroški voziček

športen ali globok kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Takoje«. 8617-7

Lestence

za jedilnico kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Moderen«. 8838-7

Kupujemo stalno

stare metale, baker, medenino, nikel po najvišjih dnevnik cenah. Unitas, Celovška 90a. 8900-7

Kolesa

Moško kolo še popolnoma novo zaradi odpotovanja poceni prodam. Kovačič, Cigaletova 11. 8539-11

Kapital

Prodaj 30 delnic Laške pivovarne. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Nominale«. 8889-16

Lokali

oddam. Pojasnila v Igriški ul. 14 pri hišniku. 8870-19

Posest

»REALITEA« posredovalnica v Ljubljani je samo v PRESEJENI ULICI 54. Nasprotni glavne posede. Telefon 44-20

Hišo v Domžalah

elektrika, lasten vodovod, velik sadni vrt, zamenjan za enako v Ljubljani ali bližnji okolici. Ponudbe pod »Zamenjaj« na og. odd. Jutra. 8890-20

8 stanovanjsko hišo

prodam. Nahaja se v Mostah. Vprašati je Kotonik p. Semič. 8898-20

Seststanovanjsko

hišo s tremi lokali v centru Ljubljane, ugodno prodam. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Ugodna hiša«. 8679-20

Prodaj

visokoprično vilo v Trnovem, vilo v vzhodnem delu mesta, vilo trostanovanjsko za Bečiradam enostanovanjsko hišo z 2 konfort, dvosobna stanovanjska ter dvosobna, enostanovanjska hiša v severnem delu mesta, parcelo pri remizi, parcelo v Vižmarjih in še razne druge parcele, posredoval. Ludvik Kunaver, — strokovno naobrazbeni posredovalci pri kupoprodaji neopredmetnih, Ljubljana, Miklošičeva 34, telefon 20-37. 8890-20

Parcelo

cca 700 kv. m blizu Stadiona prodam. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Proga«. 8901-20

Stanovanje

Dve stanovanji sredi Ljubljane, eno tri-sobno prečno 16. maja, drugo dvosobno prečno 17. maja. (Ena soba imamo v hodniku). Informacije v Prečni ul. 4. 8879-21

Dvosob. stanovanje

večje sobe, s pritlikalnimi, blizu centra, išče odrasla triletna družina. Čisto in svetlo. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Točni plačniki in mirni« z navedbo cene. 8881-21

Stanovanja

eno sobo s kuhinjo ali sobo in kabinet, suho, po možnosti sončno, odrasle osebe z 10-letnim mirnim otrokom. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Takoje R. O.« 8896-21a

Enosob. stanovanje

svetlo in suho išče mladen zakonski par brez otrok, ne predalec od centra. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Točni plačniki in mirni« z navedbo cene. 8880-21a

Trisobno stanovanje

s pritlikalnimi sobami. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Tri osebe«. 8885-21a

Stanovanje

manjšo in eno veliko iščem v bližini karlovskega mostu, Pril ali Doljenjske ceste. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Plačam dobro«. 8873-21a

Sobo odda

Opredeljeno sobo s toplo in mrzlo vodo, v toplem centru, veliko, oddam starejši dami. Naslov v vseh posl. Jutra. 8906-23

Sostanovalca

s hrano in vso oskrbo takoj sprejem. Sv. Jakob trg 5. 8904-23

Izgubljeno

V nedeljo 4. t. m. se je izgubila od sv. Jakoba do magistrata zlata zapesna ura. Ker je drag spomin, prosim naj dajatelj, naj jo odda v og. odd. Jutra. 8884-28

Stroji

Hitler o vojni na Balkanu

Vzroki, ki so dovedli do nemškega pohoda proti bivši Jugoslaviji in Grčiji

Berlin, 5. maja. s. V Krollovi operi se je sročil sestal nemški državni zbor. Na seji je vodja in kancelar Hitler govoril o razpletu dogodkov vse od srede preteklega leta do zadnjih dni. V uvodu svojega govora je kancelar se enkrat obeležil vse okoliščine, zaradi katerih se je nemška država podala na bojišče, da bi branila svojo svobodo in svobodo kontinenta proti načrtom Churchilla, da bi Nemčijo uničil. Ponovno je Nemčija nasprotnikom ponudila roko v spravo, a vselej so bile njene ponudbe tolmene kot znamenje slabosti.

Nato je Hitler kratko obrazložil cilje nemške politike na Balkanu in je naglasil, da Nemčija na tem področju nikoli ni imela egoističnih namenov ali teritorialnih aspiracij. Hotela je le navezati nase posamezne balkanske države in poglobiti gospodarske odnose z njimi, kar je bilo tudi v interesu vsake posamezne izmed njih, toda prav ta modra in konstruktivna politika je Churchilla zavedla k njegovemu zločinskemu dejanju prevratneža in požigalca. Ena balkanska država za drugo se je dala zavesti od tako zvanih garancij. Pod pritiskom angleških hujskačev je Grčija italijanske zahteve odklonila in je bil mir na Balkanu sključen. Nemčija, ki je še upala, da bo prišlo do mirnega razčiščenja, ni prekinila odnošajev z Grčijo, a tudi ni bila pripravljena pasivno dopustiti, da bi prišlo do drugega Soluna. Prišel je čas, ko je Churchill mislil, da lahko prestavi vojne operacije iz Libije v Grčijo. Tako so prišle čete iz Avstralije in Nove Zelandije na kontinentalna tla, toda prav s tem je Churchill zagrešil eno največjih strateških napak v tej vojni. Ko ni bilo nobene dvoma več o angleških namerah na Balkanu, se je Nemčija odločila za dejanje, ki zares ni bilo naperjeno proti Grčiji, marveč izključno proti Angležem. Duce ni nikoli zahteval, da bi mu Nemčija dala na razpolago le eno samo divizijo. Bil je prepričan o svojem uspehu. Nemški nastop na Balkanu sprito tega ni pomenil pomoči Italiji proti Grčiji, marveč ukrep, da se Angležem ne bi na tistem ugnezdili na Balkanu. Tega so se nadejali, ko so se zanašali na Turčijo in Jugoslavijo, s katerima je skušala Nemčija že od vsega početka razviti koristne gospodarske odnose.

Jugoslavija ali bolje Srbija je bila v prejšnji vojni nemška sovražnica. Svetovna vojna se je celo pričela v Beogradu. Kljub temu je nemški narod ni sovražil Turčije. Turčija je bila v svetovni vojni nemška zaveznica. Sprito svojega realističnega duha je lahko ohranila neodvisno svojo politiko. Jugoslavija pa je postala žrtev angleški intrig. Nemški napori, da bi se z njo ohranili dobri odnošaji, so se spodvojili, ko se je balkansko nebo že pričelo temniti, da bi se le preprečila katastrofa te države. Celu v Beogradu so se že pojavile struje, ki so bile za tesno sodelovanje z ošjo sprito velikodušnih in lojalnih nemških ponudb, imeli smo iskren in trden namen napraviti konec tudi sporu z Grčijo, ki bi seveda morala upoštevati legitimne zahteve Italije. Duce ni samo pristal na vključitev Jugoslavije v okvir osi, marveč jo je tudi popolnoma podprl. Tako je bilo mogoče pridobiti beografsko vladu za trdni pakt, ki je bil docela njej v korist. Pakt z vsemi svojimi dopolnitvami govori ni nalagal Jugoslaviji dolžnosti, da bi podprla osni vesilili. Bilni smo pripravljeno odredi se celo sliernemu prevozu vojnih potrebščin po njenem ozemlju. Prišli smo na to, da dobi Jugoslavija izhod na Egejsko morje, med drugim Solun, toda že dva dni nato je peštica blaznih avanturistov izvedla državni prevrat. Sprito tega je bilo treba postopati naglo in nepopustljivo. Nemčija se je lahko zanesla na Bolgarijo in Mađarsko. 27. marca je vodja dal splošne smernice za operacije proti bivši Jugoslaviji.

Kulturni pregled

Italijanski slavisti

Prof. Giovanni Maver

O enem izmed predstaviteljev slovenskih študij v Italiji, prof. dr. Giovanniju Maverju, je objavil znani bolgarski kritik Nikolaj Dončev v »Vita Bulgara« članek, ki ga prinašamo v prevodu. To tembolj, ker si je prof. Maver pridobil tudi v Ljubljani sloves in simpatije. (Op. uređ.)

Ko se je l. 1921 ustanovil v Rimu »Istituto per l'Europa Orientale«, ki ga še danes vodita profesorja Amedeo Giannini in Ettore Lo Gatto, so dobile slavistične študije v Italiji nov pogon. Sedaj se je začelo smotrno in koristno deo; ustanovljen je bila serija novih izdaj, kakor n. pr. »L'Europa Orientale«, »Russica«, Rivista di letteratura slave«, okoli katerih so se zbrali vsi italijanski slavisti. Tako se je slavistični študij močno razširil in je privabil nove, mlade moči. Poleg Giovannija Maverja, Ettore Lo Gatto, Alberta Cronie, Umberta Urbanija, Aurelia Palmierija, katerih imena so združena s prvimi pomenljivimi uspehi italijanske slavistike, so se začeli vedno pogostje pojavljati v slavističnih obzornikih mladi odlični znanstveni talenti: Enr. Damiani, Volfango Giusti, Luigi Salvini, Renato Poggiali itd., ki so ustvarili počasi popolno slavistično skupino in obogatili slavistične vede z novimi dragocnimi doneski tako v literaturi, kakor v jezikoslovju, v narodopisu i. dr.

Posebej pa bi hotel prikazati delo enega prvih in najpomembnejših sodobnih ita-

Brez mađarske pomoči in rumunske lojalnosti bi bila njihova izvedba nadvse težka.

Nazadnje je kancelar Hitler objavil podatke o tem vojnem pohodu. Ujetih je bilo 6298 bivših jugoslovanskih oficirjev in 337.864 podoficirjev in vojakov. V tem številu pa niso naštet ujetniki nemške, hrvaške, mađarske in drugih narodnosti. V Grčiji je bilo ujetih 8000 oficirjev in 210.000 podoficirjev in vojakov. Zaradi svojega junaštva so bili grški ujetniki takoj izpuščeni. Angležev, Novozelancev in Avstralcev je bilo ujetih nad 9000. Vojneška plena doslej še ni bilo mogoče točno pregledati. Pri operacijah je sodelovalo 21 divizij. Proti Angležem sta nastopili dve diviziji. Nemške zube so znašale 57 častnikov in 1042 vojakov in podoficirjev padlih, 181 častnikov in 3571 vojakov ranjenih, 13 častnikov in 372 vojakov ogorženih. Nadalje je padlo 10 letalskih častnikov ter 42 letalskih podoficirjev in vojakov. Pogrešanih pa je 36 častnikov in 104 vojakov letalskega orožja.

Kancelar Hitler je nato obeležil tudi

Kronika

Granate ubijajo otroke in odrasle

Novo mesto, 5. maja.

Kakor je videti, še vedno premalo za- ležejo svari, da je treba pustiti pri miru razstrelilna sredstva, ki so smrtno nevarna vsakemu nespretnemu človeku, predvsem pa še radovednim otrokom, ki povsod stikajo za nevarnimi predmeti. Kdor najde kakršen koli vojni material, naj vendar to prijavi najbližji orožniški postaj, vojaškemu poveljstvu, ali pa svoji občini, da se nevarni predmeti odstranijo, ali napravijo neškodljivi.

V Gornji Stari vasi pri St. Jerneju je našel desetletni posestnik, sinko France Potočar granato, s katero se je potem igral na peši. Da bi nihče ne videl, s čim se igra, se je nesrečno vlegel z granato na zemljo in je z rokami vrtil po mehanizmu. V trenutku, ko e ravno s trebuhom pokrival smrtnonevarno razstrelivo,

angleški poraz v Severni Afriki. Na Balkanu je pohod končan. Dunav je zavarovan proti sleherni sabotaži. Nemška država na Balkanu nima nikakega teritorialnega interesa, če se izvzame majhna korektura njenih mej. Politično hoče le mir na tem ozemlju, gospodarsko red, sprčo katerega bo mogoče v interesu vseh organizirati pridobivanje sirovin in obnoviti trgovinski promet. Mađarska je napravila nov korak na poti do revizije mirovnih pogodb. Krivice, ki so bile storjene Bolgariji, bodo kmalu popravljene. Hrvatska je postala neodvisna. Zavezniška Italija bo teritorialno in politično dobila vpliv, ki ji pripada v njenem življenjskem prostoru. Italija je to tudi več kakor zaslužila spričo velikih žrtev, ki jih je morala doprine- stiti od oktobra preteklega leta dalje za bodočnost osi. Z grškim narodom Nemčija iskreno sočustvuje, ker je postal žrtev svojih slepih voditeljev, srbski narod pa bo iz svoje katastrofe izvajal edini pravilni zaključek, da so oficirji, ki se igrajo z državnimi prevrati, tudi zanj katastrofa.

Ob zaključku je Hitler ugotovil, da so Nemčija in njeni zavezniški gospodarsko in moralno sila, ki je na svetu ni večje. »Jud- ska narodno socialistična država, ki se je dvignila sredi dobe židovskega kapitalizma, sredi razrednih borb, kakor bronasti spomenik socialne pravice, se bo razvijala še vse prihodnje tisočletje.

Je granata eksplodirala. Pritisk je vrgel okrvavljenega dečka v stran in mali ranjenec je obupno klicaj ljudi na pomoč. Z groznimi ranami je bil siromak prepeljan v bolnišnico usmiljenih bratov v Novem mestu, kjer pa je čez čas v velikih mukah izdihnil. Ta posebno žalostni primer naj bo v resno svarilo vsem, ki se igrajo z razstrelivom. Starši, poučite in posvarite otroke, sicer bo smrtna žetev med njimi večja kakor med bojevniki v dnevih vojne.

Jože Bevc, star 28 let, doma iz Doljne- ga Makarovca, je pa šel iz vinograda v Vinjem vrhu domov. Na poti je zadel z nogo v blato zarito granato, ki je takoj eksplodirala. Bevc je dobil poškodbe po vsem telesu, posebno hudo pa je ranjen v glavo, roke in noge. Tudi njega so pri- peljali v novomeško bolnišnico, kjer mu upajo rešiti življenje.

Važne novice z živilskega trga

Došli moke je v Ljubljani! Ze v nedeljo smo poročali, da je Kr. Civilni Komisar poskrbel Ljubljani velike množine lepe moke. Danes pa lahko že poročamo, da je vseh 1100 stotov bele enotne moke že v mestnih skladiščih, a pekom je mestni preskrbovalni urad že razdelil 170 stotov moke, 30 stotov pa je dobilo Združenje gostinskih podjetnikov. Tudi s kruhom, ki ga ljubljanski peki prodajajo celo brez kart, je prebivalstvo močno zadovoljno.

★

Ljubljana, 5. maja.

Maksimalne cene za zelenjavo na ljubljanskem živilskem trgu je danes spet določil mestni tržni urad na sestanku prodajalcev zelenjave na debelo na in drobno ter zastopnic ljubljanskih konsumentov, ki so jih predstavljale zastopnice Sloven- skega krščanskega ženskega društva in Zveze gospodinj. Za ta teden so bile so- glasno določene naslednje najvišje cene: berivka brez pecljev do 20 din, radič zeleni do 16 din, radič rdeči do 6 din, špi- nača s stebelci do 8 din, špičnača brez ste- belci do 10 din, regrat do 6 din, krompir do 2,50 din, uvožena solata do 22 din, grah do 16 din. Kdor bi zelenjavo prodajal dražje, bo občutil vse posledice strogo prepovedanega draženja, prav tako pa opozarjamo tudi gospodinj, naj same ne draže zelenjave z višjimi ponudbami. Maksimalne cene pomenijo torej le mejo, ki jo nihče ne sme prekorati, pač pa seveda lahko prodaja po nižjih cenah in tudi mora, če blago ni prvovrstno. Cene veljajo do prihodnjega ponedeljka.

Vse gospodinj in sploh vse družinske poglavarje opozarja mestni preskrbovalni urad, naj zaradi natančne evidence po- trošnikov takoj naznani vse spremembe, ki so nastale v njihovih družinah od 1. januarja t. l., torej od dneva oddaje vprašalnih pol za dobivanje moke ali

kruha, če teh sprememb še niso prijavili. Posebno je treba naznani vse izselitve posameznih članov družine, prav tako pa tudi vse umrle in tudi vse, ki so odpoto- vali, skratka vse družinske člane in pod- najemnike, ki niso več v Ljubljani. Vpra- šalna pola sicerne družine mora natanko ustrežati dejanskemu stanju v družini glede vseh podatkov, t. j. v vprašalni poli morajo biti pravilna krstna imena, rojstne letnice itd. Poglavar družine mora od- javiti tudi začasno odsotne osebe, če nji- hova odsotnost traja nad 14 dni. Odslej bodo morali družinski poglavarji nazna- njati vse spremembe najpozneje tri dni po spremembi. Opominjamo prebivalstvo, da so objave obvezne. Kdor bi opustil od- javo družinskega člana, sorodnika, pod- najemnika, gospodinjke pomočnice itd., bo kaznovan. Objave sprejema mestni preskrbovalni urad v II. nadstropju Mest- nega doma med dopolanskimi uradnimi urami.

Iz Ljubljane

u— V zadnjih dveh koncertnih sezonah je nastopil v Ljubljani z izrednim umet- niškim uspehom Poltronierjev kvartet iz Milana. Na čelu kvarteta je slavni A. Pol- tronieri iz Milana, ki je priznan solist na violini. Bil je tri leta učitelj Uroša Pre- vorške, o katerem se je izjavil, da spada med najboljše učence, kar jih je imel v zadnjih letih. Uroš Prevorske bo priredil prvi samostojni koncert v petek 9. t. m. ob 20. v veliki Filharmonični dvorani. Na klavirju ga bo spremljal skladatelj L. M. Škerjanc. Vstopnice so v knjigarni Glas- bene Maticе. (—)

u— Tečaj italijanščine, nemščine in nemške stenografije. Pojasnila: Trgovsko učilišče Robida, Ljubljana, Trnovska ul. št. 15. Poučuje profesor, ki je bil diplomir- an v Rimu. (—)

je posvetil znaten del svojih sil proučevanju poljskega slovstva. V celotnem delu pa ne kaže samo filološkega zanimanja, marveč tudi kritičnega duha, združenega z globokim estetskim čutom in original- nim pojmovanjem idej in vprašanj, s ka- terimi so se bavili najsvetlejši predstavi- telji poljskega pesniškega genija.

Poleg teh in drugih študij iz poljskega slovstva je objavil prof. Maver nekatere nje manj dragocene in dobro argumen- tirane razprave iz drugih slovstev, posebej še iz ruskega, srbskega, hrvaškega in če- škega. Med njimi naj posebej omenim: »Leopardi pri Srbih in Hrvatih« (1929) »Lamartineve Meditacije«, dalje študije o dalmatinskem pesniku Ivu Vojnoviću, o češkem pesniku K. H. Máchu itd. Skupaj z Ettore Lo Gattom je spisal študijo o ita- lijanski pisavi ruskih imen. Je tudi pisec razprave: »Italijanska slavistika v prejš- njem desetletju in nje bodoče naloge.«

L. 1937, ob stoletnici smrti velikega ru- skega pesnika Puškina, je objavil »Insti- tuto per l'Europa Orientale« mogočen zbornik študij, v katerem je posvetil prof. Maver kratko, vendar zelo prodorno in tankočutno študijo o umetnosti pesnika »Evgenija Oneginja«. Takoj v začetku ka- že pisec jasnost svoje kritične misli in svo- je prepričevalne sodbe o umetnosti velike- ga ruskega pesnika; v študiji ne najdeš n- gne odvečne besede. »Neizumetnica«, spontana, kristalno čista in sončna se ka- že čitatelju Puškinova umetnost, »začenja prof. Maver svojo študijo. »Nikjer v nji ne najdeš nič nedoločnega, nič neprozornega. Teče pred teboj gibčna, čista, preprosta; ne mara za polmrak, prav kakor ne ljubi slovesnih draperij. Ne izgublja se v muč- nih vprašanjih, ne razglablja motnih eti- čnih razprav. Prosta je vsakršne tenden- cije.

V morju leži zaklad

Ogromno je bogastvo surovin, ki jih vsebuje morska voda, a jih doslej še ni mogoče izkoriščati

O važnosti morja za življenje naroda se je pri nas že mnogo pisalo in govorilo, vendar nam je spoznanje te važnosti še premalo prešlo v mozeg in kri. In vendar krijejo ljudje iz morja približno tretjino vse potrošnje življenjskih potrebščin. Po- leg tega neizčrpnega bogastva pa ima morje v sebi še neizčrpano zakladnico suro- vin, ki doslej v pretežni meri še niso bile izkoriščene, ker jih dobivamo z manj truda iz zemeljske skorje. A kadar bodo rezerve v zemlji izčrpane, bo tehnika brez dvoma posvetila pozornost bogastvom, ki leže v morju, in bo začela dvigati zaklade iz mor- ske voč. Naslednji pregled nam prikaže kaj vse premore kubični kilometer morske vode:

kuhinjske soli	29.000.000 ton
žveplene kisline	9.000.000 ton
magnezija	1.500.000 ton
kalijevega karbonata	1.000.000 ton
ogljikovega dioksida	100.000 ton
broma	70.000 ton
železa	2.200 ton
aluminija	2.000 ton
stroncija	1.400 ton
bakra	125 ton
joda	50 ton
srebra	25 ton
zlata	750 kg

Razume se, da so te sestavine v morski vodi, v izredni meri razredčene. A če te številke pomnožimo s skupno količino mor- ske vode, ki znaša približno 1.280.000.000 kubičnih kilometrov, si lahko predstavljamo, kako ogromno količino surovin pred- stavlja morska voda v celoti.

Do najnovejšega časa se je iz morske vode pridobivala neposredno samo sol. Prebivalci morskih obal so že pred mnogo

tisoč leti znali z izparivanjem morja pri- dobivati to važno začimbo. Dandanes je morska sol precej cenena roba, v starih časih pa so jo cenili kakor zlato. V trgo- vini, ki se je vršila z izmenom med primor- jem in celino, se je sol uporabljala kot pla- čilno sredstvo. V oddaljenih krajih Srednje Afrike velja sol še dandanes za denar. Ra- zen soli se danes pridobiva iz morja samo še jod, pa ne direktno, temveč posredno iz morskih alg, v katerih se nahaja. Ves ostali morski zaklad pa je neizkoriščen.

Kemiki so se že pogosto bavili z mislijo, kako bi se dalo črpati zlato, raztopljeno v morski vodi. Čeprav se to zlato nahaja samo v neznatnih količinah, ga je v celoti v morju vendar na stotine ton. Pri vsem tem pa še do danes niso iznašli načina proizvodnje, ki bi se izplačal. Nedavno pa je pridobivanje zlata iz morske vode vno- vič postalo zelo aktualno. Primerilo se je to v zvezi s postopkom, po katerem se neposredno dobiva iz morske vode brom. Pretežni del broma se pridobiva v Nemčiji. Neka ameriška družba pa je ustanovila na morski obali v Wilmingtonu tovarno, ki pridobiva brom neposredno iz morske vode in ga predeluje v razne svrhe. V tej tovar- ni se vsako leto predela nekaj tisočev ku- bičnih kilometrov vode, iz katere se pri- dobi brom v vrednosti okrog 600 milijon- nov dinarjev Morska voda, ki po opravljenem procesu ostane kot odpadke, pa vse- buje še za blizu 100 milijonov dinarjev zla- ta. Na žalost kemiki doslej še niso našli načina, ki bi to ogromno bogastvo rešili človeštvu.

Toda človek duh svojemu razmahu ne pozna meja in brez dvoma v doglednem času našel pot, po kateri bo mogoče oteti zaklad, ki je zdaj v morski vodi pokopan.

DNEVNE VESTI

* Službeni list Kr. Civilnega Komisar- jata objavlja naredbo Kr. Civ. Komisar- ja o cenzuri, vzpostavitvi in nadzorstvu ti- ska na zasedenem slovenskem ozemlju. Sledijo odločbe Kr. Civil. Komisarjate: Postavitev Zveze za tujski promet v Slo- veniji pod nadzorstvo; preosnova radijske oddajne službe na zasedenem slovenskem ozemlju; postavitev pod sekvester: Spo- šnega jugoslovenskega društva, Državne hi- potekarne banke, Znanstve banke, Narodne banke, Privilegirane agrarne banke. Dru- žebe Elementar, zavarovalne družbe »Ju- goslavije«, družbe Royal Exchange Assu- rance Corporation, zavarovalnice La Na- zionale-incendie-vie, Banke Slavije in agencije Avale.

* Novi grobovi. V visoki starosti 95 let je umrla v Novem mestu ga. Amalija Tro- štova. Zapustila je štiri sinove in hčerko, ki jim je vsem najlepše uravnala pot v življenje. Pogreb splošno spoštovane go- spe bo danes, v torek, ob 16.15 z Ljub- ljanske ceste na novomeško pokopališče. — V Ljubljani je umrla v starosti 71 let ga. Marija Krekova, vdova višjega urad- nega svetnika, Blago pokopljeno bodo da- nes ob 16. spremlili z Zal do rodbinske grobnice pri Sv. Križu. — V nedeljo je v Novem mestu legla k večnemu počitku ga. Marija Seidlova, posestnica, sestra na- šega uglednega znanstvenika. Dopolnila je 81 let. — V Ljubljani je bila v nedeljo po- kopana ga. Marija Wernigova. — Prav ta- ko je v nedeljo popoldne našla večni po- čitek pri Sv. Križu trgovka ga. Marija Maškova. — V Kranju je bil v nedeljo pokopan vodovodni mojster g. Josip Te- sarik. — V Begunjah pri Cerknici pa je včeraj dopolne legel k večnemu počitku g. Ludvik Bonač, poštni uradnik v pokoji

in posestnik. — Pokojnim lep spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Poroka. Poročila sta se g. Jazbinšek Joško in gđc. Košak Ančka, oba uradnika pri Kr. Civ. Komisarjatu v Ljubljani. Obilo sreče! (—)

* Prezgodnja smrt nadarjenega mladeni- ča. Iz Domžal so nam poslali dijaški nasle- den pisemce: Na Čvetno soboto nas je za- pustil komaj 14-letni tovariš France Vo- dopivec. Izgubili smo vzornega dijača, ki je obetal mnogo za bodočnost. Odkar je znal čitati, je neprestano obiskoval knjiž- nice, da ga je bilo treba še pozno ponoči odganjati od knjig; poleg tega je bil tudi navdušen sportnik in telovadev. V Skofo- vih zavodih v St. Vidu si je žal nakopal zavratno bolezen, je smrt tega vzornega mladeniča vzbudila toplo obžalovanje in sočutje s starši. France je bil edinec daleč okrog Domžal poznanega pismonoše, ki je od žalosti zbolel. Blagemu Francetu bomo ohranili lep spomin. Eridko prizadeti dru- žini pa izrekamo odkritosrčno sožalje!

Primarij dr. PAVEL PEHANI specialist za ženske bolezni in poro- dištvo, Knafjeva ul. 2-I, ordinira dnevno od 9. do 12. in od 1. do 4. ure. Telefon 37-27. Telefon 37-27

* Vsi brezposelni delavci in nameščenci se opozarjajo, da se v smislu prvotnega razglasa prijavijo pri Javni borzi dela v Ljubljani najkasneje do 8. maja 1941, ker sicer ne bodo deležni ugodnosti niti s stra- ni oblasti niti s strani zasebnih dobrodel- nih ustanov.

* Poizvedba. Naprošam vsakogar, ki je bil po 15. aprilu v Sarajevu med ujetniki in ki bi vedel, kje se zdaj nahaja redov Anton Globelnic, ki je bil dodeljen v Sla- vonski Brod-varoš (23. 4. Brod), naj se pisмено ali ustno javi na naslov: Stani- slava Globelnic, Ljubljana, Drenikova ul. 29. Stroški se povrnejo. (—)

* Visoka nagrada za izsleditev bivšega zagrebškega policijskega ravnatelja. Ka- kor znano, je bivši zagrebški policijski ra- vnatelj Robert Wickert, ki je bil obenem šef sarajevske policije, ob zlomu Jugoslavije pobegnil proti jugu. Kakor zagrebško je tudi sarajevsko policijsko ravnateljstvo iz- dalo za njim tiralcio. Kdor izroči Wickerta hrvatski državnii oblasti, ali kdor ga ovadi in pripomore k aretaciji, prejme nagrado 1.000.000 dinarjev.

PRIRODA

Nekdo se je silno razburil: — Vi bi me torej radi imeli za norca? Odgovor se je glasil: — Nikakor ne. V stvarstvo prirode se ne mešam.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

Največji alpski film vseh časov!

BOJ ZA HIMALAJO

Nanga Parbat. Ekspedicija l. 1937. Film je opremljen s hrvaškimi napisi.

KINO UNION Telefon 22-21

Danes poslednjič

Frankensteinov sin

Boris Karlov, Bela Lugosi.

KINO SLOGA — TEL. 27-30

oznosti in se zdi, da ima v sami sebi vsi- je izhodišče in svoj smoter. V vsej Puški- novi umetnosti zaznavaš mero, poskus uravnovešenja, harmonijo.

Res je, profesor Giovanni Maver ne piše mnogo. Ne sodi v vrsto tistih učenjakov, ki presenečajo s svojo izredno rodovitnos- jo. Zato pa se tembolj odlikuje po čudovi- ti tankočutnosti forme, s katero ustvarja svoje kratke študije, ki so globoko po mi- šljenju prav kakor po argumentaciji in spi- sane s tankim razčlenjevanjem, z eleganco, učenostjo in vestnostjo poznavalca proble- mov, ki jih obravnava v svojih učenih in močnih študijah z vso zanesljivostjo. Vsa- ko njegovo delo nosi pečat pozornega raz- iskovanja, kaže, da je bilo skrbno in na- tanko premišljeno; dejstvo in sklepi so postavljeni s takim strogim znanjem, da izžepčuje problem, ki je t. u. osvetljen prav do svojega jedra. In zdi se mi, da je prava vrednost tega skromnega, vendar pa veli- kega italijanskega znanstvenika prav v zgoščenosti misli in v njihovi jasni obliki, združujoči izsledke raziskavanja in proučevanja.

K vprašanju mladinskega slovstva

Obvarovati mladino in jo vzgojiti ne le za dediča naših tradicij in našega duha, marveč tudi kot rod, ki se bo trdno in po- gumno prilagodil novim življenjskim po- gojem in novi stvarnosti — to je ena tistih perečih nalog, ki stoje živo pred nami. V zvezi s tem bo mladinsko slovstvo tudi v sedanjih razmerah ohranilo in nemara ce- lo povečalo svoje mesto in svojo važnost v slovenskem kulturnem življenju.

Ze sedaj bi bilo želeti, da bi se takisto

na tem področju dosedanje tekmovanje med raznimi mladinskimi listi, ki smo jih imeli že za prejšnje razmere preveč, spre- menilo v urejeno sodelovanje pisateljev in pedagogov. Naš novi položaj je povsnil da- leč v ozadje vse, kar je dosihmal razdva- lo naše vrste in nam nalozil na vseh pod- ročjih nove, odgovorne naloge, ki jih mo- ramo izvrševati skupno z vsemi pozitivni- mi močmi, kar nam jih je ostalo. Brez dne- vi smo se na tem mestu bežno dotaknili vprašanja naših kulturnih revij in pouda- rili potrebno združitev revij v eno samo, ki bo dostojno predstavljala slovensko lita- raturu. Podoben položaj je nastal na področ- ju mladinskega slovstva. Zdi se nemogoče, da bi lahko ohranili več kakor eno mladins- ke mesnik, toda tega moramo imeti ta- koj za prihodnjo šolsko leto, zlasti še, ker utegne nastati nejasen položaj glede ose- danjih šolskih čitank. Mladinski časopis nam je nujno potreben, če hočemo tudi po tej poti prilagajevati mladino zahte- vam novega časa in novih razmer ter ji ohraniti zvezo z našimi narodnimi tradi- cijami, ki jih spoštuje nova ustava naše po- krajin.

V slovenskem mladinskem slovstvu sta se do preloma ločili dve smeri: ena se je držala stare poti, gojila je pravilnično lite- raturu, ki je razvijala in nasičala otroško domišljijo in k večjemu z moralno tenden- co vplivala na razvoj etičnega čustvova- nja. Druga smer je odklanjala tradicional- no mladinsko pesem in povest kot roman- tični in larpularistični ostanek in je za- htevala tako mladinsko slovstvo, ki bo v skladu z življenjsko stvarnostjo in s pro- blematiko današnjega človeka. Zahtevala in gojila je realizem v mladinskem slov- stvu. To ločevanje je v nekaterih primerih prešlo siceršnji mejo med svetovnonazor-

Dolenjski veliki teden

Italijanski tečaj

Novo mesto, 5. maja. O dogodkih, ki jih je moralo preživeti Novo mesto v velikem tednu, se posebno na velikih petek, podobneje se ni bilo pisano, tembolj pa so krožile razne gorostanske govorice, po katerih bi naj bilo nasilno mesto naravnost zbrisano s svojih trdnih tal. Na našo srečo tako hudo ni bilo. Doživeli smo napad iz zraka, kakršnega smo bili vajeni dotlej gledati samo na filmskem platnu. Ljudje, posebno pa meščani, kar jih je ostalo v mestu, so morali prestopiti poleg drugih nesreč obilo strahu v popolni negotovosti. Padle so tudi nedolžne žrtve, ki jih je omenil naš list že v prejšnji ponedeljski številki. K temu moramo navesti še nekatere vojne žrtve, o katerih je javnost zvedela šele naknadno.

Prvi letalski obisk

Prvi letalski alarm so Novomeščani doživeli na ponedeljek dne 7. aprila okrog 10. ure dopoldne. Bil je tržni dan. Kakor vsako leto, je bilo Novo mesto tudi ta ponedeljek polno ljudi, ki so prišli iz bližnje in daljne okolice, da nakupijo vse potrebno za velikonočne praznike. Živilsko tržišče na Florijanskem trgu je bilo posebno polno kupcev in prodajalcev. Tudi po trgovinah je bilo dosti gneče. Ko je bilo življenje na trgu najživahnije, je iznenada bil dan z mestnega stolpa znak, da se mestu približujejo letala. Presunljivo tuljenje sirene je silno delovalo na mirne ljudi. Nastalo je beganje sem in tja. Trgovine so jeli zapirati, ravno tako vsa hišna vrata. Orožniki so z naporom delali red in so begajoče ljudi pošiljali z ulic in cest v hiše odnosno v kletne prostore, da bi bili vsaj za silo varni pred napadom. V pičlih minutah alarma so se na ulicah odigravali prav dramatični prizori. Matere in očete so iskali v vrvežu otroke, drugi spet ostale svoje. Iz stojnic so se prevračale polne košare živil. V zmedbi so razni prodajalci in kupci izgubili denar. Vse je hotelo čimprej priti na varno. Mnogi so hoteli kar naravnost proti svojemu domu, kjer so ostavili v najlepšem miru brezskrbne svoje. Pri vsej zmedbi, razjavi so bili poleg otrok največji šarmanti betežni stari in bolniki, ki so jih sorodniki dali prenesti iz bolniških postelj v varnejše zavetje. Na vso srečo ta dan ni prišlo nad mesto nič takega, kar bi zahtevalo žrtve. Ljudje so si po prestanem strahu posteno oddahnili.

Podobni prizori so se potem ponavljali tja do velikega petka, ki bo ostal v zgodovini Novega mesta neizbris. V stalnem pričakovanju, kdaj se pojavijo nad mestom letala, je prišel najskrivnostnejši cerkveni dan, za Novo mesto pač dan groze. Vse je hotelo čimprej priti iz mesta, posebno še oni z družinami, otroci in stari. Pri vsem tem pa je dal ljudem misliti prehod čez Krko na južno stran mesta. Čez most, ki veže staro mesto s Kandičo, so prehajali ljudje v velikem tednu z bojnostjo in srejo, posebno se potem, ko se je zvedelo, da je miniran s polovico tona najhujšega razstreliva. Sprito tega je bil vsakdo uverjen, da bi že neznaten pretres zadostoval, da gre most v zrak in z njim še dober četrt mesta. Vse te krožne govorice so zadostovale, da so dobili ljudje velik respekt pred pohodom čez most.

Nesrečni veliki petek

Po zapadnem snegu, ki je v noči od srede na četrtek pobelil dolenjske hribe, je v petek nastal sončen dan. Ljudje, ki so zvedeli za konec vojne, so se v petek že zarana napotili v mesto, da dobe povrnjeno svojo živino, vozila in opremo. Zaradi vsega tega se je v mestu spet nabralo mnogo ljudi. Malo po pol deset uri, ko je bil glavni trg prepoln ljudstva, so se nad mestom pojavili dolgi in ozki stromoglavci. Najprej trije, potem v dveh presledkih zopet enako število železnih ptičev, ki so krožili in leteli v lastavičem poletu nad mestom. Eskadrila devetih nemških letal je mirno in prav nizko obletela mesto. Nenadno se je začela začetna detonacija s periferije mesta. Tej je brž sledila še druga. Nato so se stromoglavci spustili še niže in videlo se je, kako so se pričele iz letal vsipati bombe, ki so na svoji poti k cilju pušale za seboj gost črn dim, kateremu so sledile razstrelbe z groznim pekom. Ljudje so, izpočetka nič hudega slutet, po prvih strelkih kar obstali kakor ukopani. Kmalu pa so se zavedli, da jim preti velika nevarnost. Po mestu se je pričelo beganje na vse strani. Med samim brezglavim tekanjem ljudi in iskanjem zatočišča je povečalo ves dirajad regljanje letalskih strojnic. V pičlih minutah ni bilo videti

skima taboroma, ki se je zasekala tudi v slovensko mladinsko slovnost.

Naš novi položaj bo nujno vplival tudi na vzgojstvo. Slovensko vzgojstvo se bo prilagodilo splošnim smernicam, v katerih raste in odrasča mladi rod v Italijanskem Imperiju. To pa pomeni znaten preobrat v dosedanjih nazorih, ki so bili tako in tako različni, individualizirani ali skupinski, ni so pa poznali tega, kar je najbolj značilno za novi red: enotne usmerjenosti pod enotnim vodstvom.

Nedvomno bo to vplivalo tudi na naše mladinsko slovnost in preneslo vanj tisti sveži, vendar ne individualistični realizem, ki odlikuje italijansko mladinsko književnost. Tudi naš mladi rod mora biti usmerjen v življenje, v njegovo socialno stvarnost, ter vzgojen za trdnost človeškega obstoja. Avtoriteta, disciplina in vzgoja za delo — to so nekatera stara in vendar v marsičem nova načela, ki bodo poleg drugih, kakor so državna, narodnostna in verska, usmerjala pota našega naroda. Mladinsko slovnost bo morala kazati mlademu človeku vzor aktivnega, delovnega in pogumnega človeka, ter združevati realizem z idealizmom. V tem pogledu bi bilo prav, če bi se še sedaj seznanjali z vidnimi deli italijanskega mladinskega slovnosti, ki je pri nas danes še do malega neznano, če izznamemo klasična dela, kakor je dr. Amicisa »Srce«.

★

Izmed knjižnic Beograda je v vojnih dneh popolnoma pogorela Nacionalna biblioteka. Žrtve ognja so postali mnogi dragoceni knjižni zakladi, med njimi stari rokopisi in inkunabule. Vseučilišna knjižnica, v kateri še deluje znani slovenist prof. Djonič, je v glavnem ohranjena. Stavba je sicer znatno poškodovana, vendar so knjižne zbirke ostale na varnem.

na cestah, ulicah in Mestnem trgu žive duše več. Tam so ostali brez gospodarja le še konji in voli v vprego. Vse se je poskrilo po hišah, vežah in kletih. Največ ljudi se je zateklo pod debele oboke mestnega magistrata in poleg stojke gostilne pri Pouli, ki ima še starinsko, orjaško zidovje.

Že po prvih spušenih bombah se je izza Povahove tovarne pričel dvigati gost črn dim, ki so mu sledili visoki ognjeni zublji. Bombe so zadele krasno, veliko stavbo nove ljudske šole, ki je bila na mah vsa v plamenih. Šolsko poslopje, ponos Novega mesta, je stalo ob lepi Seidlovi cesti, kjer mu je v enotni fronti drugovala enako lepa gimnazija. Bombe so takoj uničile zapadni del šolske palače, kjer so pri glavnem vходу prodrele do spodnjih kletnih prostorov. Ogenj je naglo zajel vso stavbo. Ohranjena je ostala samo severna stran poslopja in šolska telovadnica. Veliko razdejavanje je napravilo topovsko strelivo, ki je bilo zloženo okrog samega šolskega poslopja, na ostalih okoliških poslopih. Na gimnaziji so bile uničene vse šipe. Zalostna slika so očividcu nudile lepe, nove vile ob desni strani Seidlove ceste, nasproti uničeni šoli. Vovkova vila je bila prava tarča v ognju eksplozivnih granat in šrapnelov. Ta lična nova stavba je poleg Okrogliceve in prof. Poljančeve vile najbolj trpela. V teh hišah ni bilo poškodovano samo zunanje lice, temveč tudi notranost in oprema. Precejšnja škoda je bila povzročena tudi na Feričevi hiši in Povahovi tovarni. Posamezni kosi bomb in ostali izstrelki so padali tudi v središče mesta. Drobci so treskali skozi železne trgovinske rolete. Izstrelki so udarjali in našli pot v gostilniške in zasebne prostore. Čeje granate so se našle na podstrešjih, terasah in vrtovih po raznih delih mesta, da niti ne omenimo glavnih prometnih ulic.

Strojnice so pokončale precej živine, ki je ostala na cestah, predvsem konj. Žival je ležala kar po cestah. Ker so vojaki in civilisti bežali pred bombami po vseh cestah izven mesta in so se nekateri zatekli tudi na mestno pokopališče na L. cesti, je tam na vogalu zapadne strani poleg ceste udarila bomba, ki je priletela naravnost v dragoceno Koširjevo grobnico in jo uničila. Tu se je še zlasti videl strahotni učinek letalske bombe. Dolge železobetonske in težke marmorne plošve so bile razmetane na vse strani. Drevesa je izruvalo s koreninami in jih pometalo deleč stran. Sosedni tržki spomeniki pa so bili na svojih podstavkih

Prva nedelja anektirane Ljubljane

Kljub snegu, ki je skalil prvo majsko nedeljo, je bil koncert godbe Armadnega zbora doživljete, ki je spravilo tisoče Ljubljančanov na noge

Ljubljana, 5. maja. Prva nedelja po svečani proglasitvi priključitve Ljubljanske pokrajine kraljevini Italiji je potekala nadvse živahno — v živo znamenje, da je naša metropola s tem zgodovinskim aktom stopila na prag novega življenjskega razvoja.

Sneg v maju

Da je treba v svetu ustvariti nov red, nam to pomembno, usodnih odločitev polno pomlad skoraj da dokazuje še muhasta narava sama. Bila je to prva nedelja v maju, in čeprav smo po prvi svetovni vojni doživljali mnogo svojeglavih nenavadnih vremenskih pojavov, vendar že nismo zlepa doživeli, da bi se na ta dan priredilo nebo samo zračni napad — s snegom na Ljubljano. V prvih jutrnjih urah je na drobno, a vendar tako na goste snežilo, da so se prvi vstajalci upravljeni bali, da bo sneg obležal, saj pa je tudi pošteno pritisnil mraz. Po sedmi pa se je beli pozdrav izpod neba polagoma unesel in tudi tisto, kar ga je bilo padlo, se je sproti stopilo na vlažnih tleh. Po begovih Krima in njegovih sosedov pa je še do danes ostala vidna bela plast. Proti podnevu je mrz večeraj sicer malo poenoljal, popoldne pa je potegnil precej oster veter in počasi je legla na mesto kar poznojesenska mrzla noč.

Koncert godbe

Armadnega zbora

Neljubeznivo vreme pa ni moglo zmanjšati svečanosti redkega praznika, ki ga je Ljubljančanom, od nekdanj iskrnim, tenkočutnim ljubiteljem italijanske glasbe, nudila vojaška godba Armadnega zbora s prirediteljo promadnega koncerta na Kongresnem trgu. Ko je malo pred 17. prikorakala godba pod vodstvom svojega direktorja, podporočnika cav. Adolfa Di Zenza po Dunajski cesti, jo je na trotoarju obkraj ceste vso pot spremljala množica v gostem spallirju. V teh nekaj dneh, odkar srečujemo italijanske vojaške kapelle po mestu, smo se lahko prepričali, da je gojitev glasbe v italijanski vojski na spoštovanja vredni umetniški višini. Zato pač ni čuda, da je godba, ki si je za svoj koncert izbrala prostor pred spomenikom v Zvezdi, privabila na tisoče in tisoče hvaležnih poslušalcev. Natrlo se je veliko sveta, da so se ljudje borili za udobnejša mesta na strehičasne barake in na kupih gradbenega materiala, ki je zaradi urejanja kanalizacije nasut vzdolž kazinskega vrta, zamudniki pa so se morali zadovoljiti s promenado po tlakovnanem delu trga.

Sporod izvedba sta bila odlična in mirno lahko rečemo, da Ljubljančanom noben promenadni koncert po vojni še ni nudil tako čistega, lepega umetniškega užitka. Sporod je otvorila »Koračnica II. pešpolka Re«, skladba direktorja Zenza, ne pa so sledili simfonija iz Rossinijevega »Seviljskega brivca«, delirij iz Donizettijeve »Lucie di Lamermoor«, Brahmsova »Ogrska plesa« 1. in 2. ter »Mornariška koračnica«. Izvajanje je pokazalo, da je orkester v rokah kultiviranega, za globino in fineso tankočutnega vodje, orkester sam pa predstavlja tehnično dovršeno, v izredni meri harmonično zloženo. Občinstvo je z napeto pozornostjo in pobožno tišino vztrajalo do 18. — koncert je trajal točno eno uro — a ko se je godba po Selenburgovi ulici in dalje po Dunajski cesti, ves čas koračnice igraje, vra-

od silovitega pritiska obrnjeni v povsem drugo smer. Na tem odseku je trpela tudi banovinska cesta, ker je bomba napravila ogromen lijak ravno nasproti dolgi stavbi silosa, ki je bila tudi občutno poškodovana.

Posebno mnogo strahu so ta dan morali prebiti ljudje na železniški postaji. Po prvem prestopu strahu so potniki in železniški uslužbenci zlezli kar pod železniške vozove in tu pričakovali nadaljnje usode. Po odletu železnih ptičev so počasi prilezli spet na svetlo in je vsakdo brž ubral pot iz mesta v varnejše okolice. Živcev niso pretresle samo pokajoče bombe, temveč še prav posebno letala s tuljenjem, ki je pretreslo vsakogar. Zdj stoji pogorišče ljudske šole kot žalostna priča prestane groze. Hudo škodovani zasebni pristopajo k obnovi svojih s skrbjo in odrekanjem zgrajenih ličnih domov.

Še nekaj žrtve

K seznamu vojnih žrtve, ki smo ga objavili, omenjamo se naslednje: Milenković Nikola, star 21 let, doma iz vasi Čungula-Prokuplje, je bil ranjen od strela v desnico. Stojadinović Srebrn, star 21 let, iz Draževa 48 pri Aleksincu, je bil ranjen v čeljust. Dolinar Alojz, star 34 let, iz Sebanja 34 Krize-Tržič, je bil ustrelen v desno stegno. Trojar Bogdan, star 21 let, iz Starega Dvora 43 pri Stari Loki, je bil ranjen od droba bombe. Goljar Franc, star 40 let, iz Zlatek 43 št. Vid nad Ljubljano, je skočil ob priliki bombnega napada iz poslopja ljudske šole iz drugega nadstropja in si poškodoval obe nogi.

Stravs Anton, star 32 let, iz Kališovca pri Senovem, je bil v nekem zaklonišču, kjer je bilo več oseb. Pred zaklonišče je padla granata, v katero je neki otrok pri begu v zaklonišče sunil z nogo. Granata je otroka raznesla. Stravs pa je bil ranjen v levico. Kastelc Ivan, star 43 let, doma iz Ambrusa, je bil ranjen ob priliki zračnega napada v obraz in v levo oko. Klančič Anton, star 37 let, iz Zgornje Šiške, je bil ranjen ob priliki zračnega napada na desni strani hrbtnice.

Hvala Jakob, star 37 let, doma z Jesenice, je skočil ob napadu iz drugega nadstropja tako nesrečno, da je obležal na mestu mrtev. Potočar Anton, star 33 let, doma iz Gornjega Vrhopolja, je dobil strel v prsi. Pakole Jože, star 41 let, doma iz Gaberja pri Novem mestu, je bil ob priliki napada na ljudsko šolo ranjen v obe roki. Kavšek Matija, star 32 let, doma iz Vavte vasi 13, pa je dobil v Dolnjih Kamencih pri Nov. mestu strel v trebuh.

čala proti vojašnici, jo je spet skozi vse mesto spremljalo občinstvo na trotoarjih obkraj ceste z nedolnimi simpatijami.

Kolporterji italijanskih listov so prinesli nekaj temperamenta

Potem pa se je še vse večerne ure po ulicah in trgih, po kavarnah, bifejih in drugih gostinskih lokalih razvijal živahen vrvež, kakršnega lahko prinesejo sicer mrtvi Ljubljanici samo dnevi velikih dogodkov. »Jutro« je zaradi nove časovne ureditve po navadi vsak dan že okrog 18. na cesti, a poleg imen domačega tiska kolporterji vsak večer izključujejo tudi naslove italijanskih dnevnikov, kar jih redno prihaja v Ljubljano. Ljubljana je doslej imela pretežno značaj tihega uradniškega in penzionistovskega mesta, v katerem je bil strogo prepovedan hrup in krik, kakršen je značilen za večja mesta drugod po Evropi, a zlasti še na jugu. Zaradi tega so tudi prodajalci časopisov svoj čas dobili ob policijske uprave naročilo, da z izključevanjem listov ne smejo kršiti idile. Značaj je zgodbica o kolporterju nekdanje mariborske »Totege lista«, ki je pokazal precej glasbenega talenta in je naslov svojega lista harmoniziral v ubrano melodijo nekakšnega vojaškega mirozvoja. Njegove produkcije so vzbujale mnogo pozornosti, dokler jih ni policijska uprava prepovedala. Zdj pa so prodajalci italijanskih dnevnikov prinesli na vsakdanjo borzo dnevnega tiska nekaj več elana in temperamenta. Prodajalci italijanskih listov niso kakor naši hotelski vratarji čepice z napisom lista, ki ga predstavljajo, in so po večini sami mladi fantje, hitri in okretni, medtem ko so naši kolporterji po večini starejši ljudje. Z občudovanja vredno spretnostjo se je znal med njimi uveljaviti prodajalec dnevnikov »Il Popolo d'Italia« in »Corriere della Sera«, ki je dober razgibal razpoloženje med prodajalci in kupci in si je s svojim prodornim glasom in ustrežljivim nastopom kmalu zagotovil doberšen krog stalnih odjemalcev.

V znamenju dvojezičnih napisov

Na kolodvoru je še zmerom precej živahen promet — vse teče po starem, samo odhode vlakov oznanja napovedovalec v slovenskem in italijanskem jeziku in sprevodniki ob vlakih, ki se ustavljajo na peronu, kličejo poleg Ljubljane še italijanski naziv našega mesta — Ljubiana.

Vobče se življenje razvija v znamenju odredbe Kr. Civil. komisarja o uvedbi dvojezičnih besedil v napisih po javnih lokalih in uradih na zasedenem ozemlju. ki je danes stopila v veljavo. Ljubljančani se z veliko marljivostjo in vneemo učijo italijanskega jezika, na vseh koncih in krajih so na razpolago praktični tečaji, oba vodilna slovenska dnevnika sta uvedla zadevno rubriko, a kakor se je to še zmerom izkazalo, je vsakdanje življenje najboljši učitelj. Po trgovinah in gostinskih obratih se je osebe že kmalu prve dni po zasedbi pričeli za prigrisite italijanskega besednega zaklada, da se z vojaki in oficirji lahko sporazumejo, kolikor je treba za dobro, točno postrežbo, prav tako pa so se tudi italijanski kupci in gostje po večini že pričeli toliko naših besed, kolikor jih je treba za prošnjo in zahvalo pozdrav in podobne izraze vljudnosti. Med prvimi, ki so slovenskim napisom pridru-

Dvoglaskniki

Poleg navadnih samoglasnikov ima italijansčina tudi dvoglasnike, ki nastanejo tako, da se izgovorita dva samoglasnika skupaj kot en zlog; pri tem se močnejše izgovori oziroma poudari ali prvi ali pa drugi del.

Prvi del je poudarjen v naslednjih dvoglasnikih:

ai: mai (máj) nikdar
au: autunno jesen
ci: sei (sèi) šest
eu: Europa (európa)
oi: poi (pòi) potem
ui: colui (kolúj) oni človek
Drugi del nosi naglas v zvezah:
ia: il fiato (fjáto) dih
ie: lieto (ljèto) vesel
io: piovere (pjòvere) deževati
uo: buòno (buòno) dober
iu: più (pjù) več, bolj

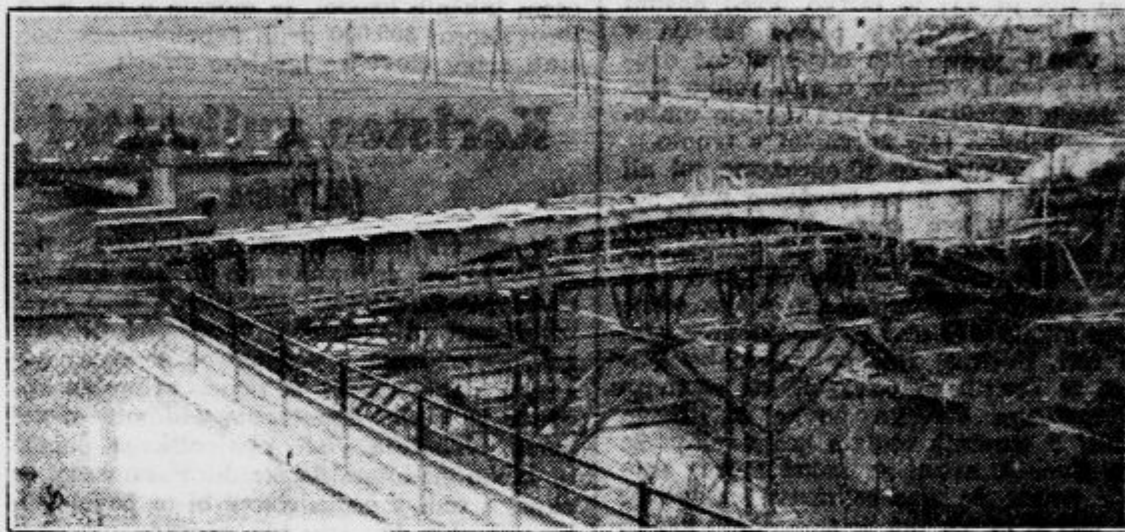
Pripomba. V teh primerih se i izgovarja kot slovenski j! Zapomni si, da sta e in o v dvoglasnikih ie in uo vedno široka! Ako je pri zvezah iz prve

VI.

skupine naglasen drugi del, ali pri zvezah iz druge skupine prvi del, se izgovarja vsak samoglasnik zase in tvori poseben zlog; besede kakor paúra (paúra) strah, baúle (baúle) koveč, bugia (budžia) laž imajo tri zloge, la via, lo zio dva zloga; izg. torej: pa-ú-ra, ba-ú-le, bu-dži-a, ví-a, cí-o.

Kratki izreki dnevne rabe:
Buon giorno, signore! Dober dan (dobro jutro) gospod! Buona sera, signora! Dober večer, gospa! (séra), Buona notte, signorina! (nòtte), Lahko noč, gospodična! Addio! Zbogom! Evviva! Zive! Buon divertimento! (divertimento) Dobro zabavo! Come state, caro amico? Kako se počutite, dragi prijatelj? Grazie, bene (bène), molto bene, e voi (vói)? Hvala, dobro prav dobro, in vi? Non c'è male, mi contento (non c'è male, mi contento) Ne baš slabo, sem še zadovoljen. Discretamente (é) srednje, še precej.

Vaja. Kakor pri prvi lekciiji. Nauči se kratke izreke na pamet!

Costruzione di una passerella in cemento armato sul canale di Gruber in coincidenza della Streliška ulica di Lubiana — Gradnja nove železobetonske brvi preko Gruberjevega kanala iz Streliške ulice

žili italijansko besedilo, so bili nekateri naši brivci, ki imajo zlasti med oficirji in podoficirji tukajšnje garnizije mnogo stalnih gostov — saj je znano, da je med Italijani zelo priljubljena gojitev brade in da kot priznani kavalirji vobče zgledno ne-jujejo svojo zunanost.

Med prvimi italijanskimi napisi, ki smo jih opazili po mestu, smo v izlozbi neke slaščičarne čitali tudi vabilo: Gelato (Sladoled). Topli dnevi, ki smo jih bili še ne-

davno deležni, so prodajalca navdahnili z dobro mislijo, da bi občinstvu postregel s tem priljubljenim, osvežujočim sladičom. Mrz, ki nas je včeraj obiskal, ga je najbrž do neke mere ukanil za pričakovanje.

Najbrž pa smemo tudi upati, da je bil to poslednji mrzli val te pomladi in da bo sonce, ki se nam je danes dopoldne vnovič nasmejnilo, poslej obdržalo oblast.

Iz življenja v Zagrebu in po Hrvatskem

Zagreb, 5. maja.

Zagreb nudi spet običajno lice. Od velikega četrta do 1. maja so plapolale hrvatske zastave in trobojke držav osi S I. majem pa so izginile vse trobojke z vladne palače, z vseh ministrstev in uradnih poslopij, prav tako z mestnih hiš. Takoj nato je bilo prebivalstvo pozvano, naj tudi ono odstrani zastave, kar se je zgodilo. Med tem se organizacija nove hrvatske države nadaljuje.

Po zgledu Nemčije je, kakor smo belčili, tudi hrvatska vlada sklenila poslej proslavljati 1. maj kot narodni praznik dela. Ob tej priložnosti so se zagrebški dnevniki podrobneje razpisali o bodočem socialnem programu hrvatske vlade. »Hrvatski glas« je naglasil, da pomeni zlom beograjskega režima tudi zlom kapitalizma in marksizma, češ: Splošno znano je, da so bivši režimi delili zaščito sebičnim kapitalističnim težnjam beograjske čaršije in židovskim zavoznikom. Tudi Narodna banka je bila v rokah pešice Srbov. Isti režim je 20 let nudil podporo marksizmu, katerim je omogočil preko javnih ustanov vršiti marksistično propagando. Po ustaških načelih pa morajo biti industrija, obrt, domača obrt in trgovina pomočnice pri narodnem gospodarstvu. One morajo nuditi področje častnega dela in moraje biti vir dostojnega življenja, ne pa sredstvo za kopičenje narodnega premoženja v rokah kapitalistov. V kapitalističnem družabnem redu je lahko majhno število bogatašev zbiralo gomile denarja in živelo v izobilju večna pa je pogrčala življenjskih sredstev. Zrudi tega dobijo delavci priznanje v nadaljnjem členu ustaških načel, ki pravi: Temelj vsake vrednosti je delo, temelj vsake pravice pa dolžnost. V pogledu delavske zaštite se pripravljajo reforme, prav tako v pogledu gospodarske organizacije Hrvatske. Pri tem bodo sedelovali tudi hrvatski delavci s pomočjo svojih delavskih organizacij. Ustvarjeni bo-

do hrvatski edinstveni sindikati, ki bodo skrbeli za koristi delavstva in vsega naroda. S tem bo napravljen konec marksizmu in kapitalizmu.

Hrvatska državna radijska postaja v Zagrebu bo povečana. Že pod prejšnjo upravo so bile storjene vse priprave da se poveča na 120 kw. Nova vlada jo bo zaenkrat povečala od 4 na 10 kw, kar bo začasno zadostovalo. Pripravlja se nov spored.

JAMSTVO

Skot pride v kavarno in naroči kozarec mleka. Ostane v kavarni štiri ure, prebere vse dnevnike, tednike in mesečnike, mleko pa izpije samo do polovice kozarca. Potem pokliče plačilnega in mu reče:

»Prosim vas, spravite mi mleko. Jutri pridem spet in ga bom popil.«

»Dobro, gospod... Teda... oprostite... Plačali ste niste...«

»Tudi to bom jutri. Ali se morda bojite, da ne bi prišel? Mislite, da vam bom pol kozarca mleka podaril?«

VSE JE V NAPREJ DOLOČENO

Grški filozof Zenon, ki je učil, da je človekova usoda že v naprej določena, je ujel svojega sužnja, ki mu je nekaj ukradel. Hotel ga je izročiti drugim, da ga pretepejo, tedaj pa mu je suženi rekel:

»Usoda je pač tako odločena, da sem moral krasti!«

»Verjamem,« je mirno odvrnil Zenon, »pa je tudi že v naprej odločeno, da boš za tatvino tepen.«

KLIC

Uradnica javi šefu: »Gospod ravnatelj, neki tovariš vas kliče.«

Kako pa morete vedeti, da je moj tovariš?

»Vprašal je po telefonu: Ali si ti, osel stari?«

S Spodnje Štajerske

Posrečene določbe o potovanju na Spodnje Štajerske. Iz ostalih krajev rajha je bilo doslej mogoče potovati na Spodnje Štajersko s potnim dovoljenjem šefa civilne uprave v Gradcu. Od 1. maja dalje pa je treba vlagati prošnje za potna dovoljenja pri okrožnih policijskih oblastvih, ki izdajo dovoljenje samo tedaj, ako je šef civilne uprave na Spodnjem Štajerskem dovolil to potovanje. Policijske uprave lahko gladko odklanjajo vse prošnje, katerih nujnost ni izkazana. Nemški listi apelirajo na nemško prebivalstvo, naj upošteva težave obnove na Spodnjem Štajerskem in naj ne prosi za dovoljenja, ako potovanje ni v resnici nujno in in upravičeno.

30 let je prvi kapelnik graške operete g. Fric Voglar, sin nekdanjega učitelja na Planini nad Sevnico. Glasbi se je posvetil na učiteljsku v Celovcu, nakar je deloval kot kapelnik po raznih krajih, slednjič pa je leta 1911. prišel v Gradec, kjer je lahko razvil svoje sposobnosti ter je danes med najpopularnejšimi možmi Štajerske metropole. V počastje njegovega 30-letnega dela je bila uprizorjena Straussova opereta »Dunajski kriš«.

O Slovenski Bistrici pravi dopisnik graške »Tagespost« v daljšem članku: Spodnja Štajerska, ki je bila zadnje dni z moč-

jo nemškega orožja osvobodjena, po pravici velja za »solčno južno deželo«. Zavoljo blagega podnebja se Maribor imenuje »štajerski Meran«, a Slovenska Bistrica, ki leži ob južnem pobočju Pohorja, je prav tako zaradi svojega milega podnebja dobila mnogo obetajočih vzdevek »štajerski Davos«. Člankar nato opisuje krajevne in zgodovinske zanimivosti tega mesteca, o katerem zagotavlja, da je bilo prebivalstvo vedno v pretežnem delu, še prav posebno pa v gospodarskih krogih nemško. Po vojni je, pravi člankar, nastopilo slabo običinsko gospodarstvo namesto prejšnjega nemškega. Zdj pa se bo spet umaknilo skrbnosti za javni blagor. Nemštvo se bo spet udomačilo.

O Rogški Slatini pravi »Tagespost« v daljšem članku, da so to štajerske Karlove Varle. Poleg Rogške Slatine omenja Rimske Toplice, Laško in Dobro. Pravi, da je na Spodnjem Štajerskem gotovo še precej vrelcev neodkritih in tako predstavlja Spodnja Štajerska kopališko pokrajino, da Nemčija podobne ne more pokazati. Člankar pravi, da bosta nemška znanost in nemška podjetnost kmalu odprli te bogate prirodne zaklade v prid človeštvu. Slovenski napisi izginjajo in nemški panter na deželni grbi spet povsod gleda na nemško zdraviliško upravo.

Konec individualnega življenja

Dr. Maks Grossman, šef internega oddelka Merkurjevega sanatorija v Zagrebu, je imel v okviru tamkajšnjega Ljudskega vseučilišča zelo dobro obiskano predavanje o vprašanju življenja in smrti. Posnemamo iz tega predavanja najvažnejše misli.

Smrt je v biološkem pogledu konec individualnega življenja, a nje vidni izraz je preobrazba živega telesa v truplo. Značilne pojave življenja so rast, razvoj, množitev, sposobnost gibanja. Vse te pojave imajo svoj temelj v osnovni posebnosti življenja, ki se imenuje presnova, izmenjava snovi. Sprejemanje hrane v najširšem pomenu te besede, vključno vode in kisika, predelava te hrane v stanih ter izločevanje nepotrebnih in škodljivih ostankov, to je tisto, kar živo bitje razlikuje od trupla in zlasti od anorganskih stvari. Smrt je nepopravljivi zastoj te presnove. Da pa ni ostre meje med življenjem in smrtjo, vidimo v primeru male, enostanične živalice, ki se imenuje oribolites. Če odrežemo od nje košček, ki nima staničnega jedra, se ta košček vede splošno, kakor cela živalica. Ne more pa prebavljati hrane, ker jedro je tisto, ki upravlja ta proces. Posledica tega je, da postaja gibanje odrezanega koščka čedalje počasnejše. Njegova protoplazma na posrednih mestih razpada in končno pogine ves košček. To lahko traja nekoliko dni in pogosto ni mogoče reči kaj še živi in kaj je mrtvo. Pred našimi očmi se tedaj življenje počasi razvija v smrt. V mnogostaničnih bitjih ni nič drugače, nepravstano umira v njih veliko število stanih, določene stanice morajo umreti, da se celotno telo spremeni v truplo.

Žival ne pogine, če ji odrežemo ud ali nekoliko udov. Če ji pa izrežemo srce, pogine v najkrajšem času. Če ji izrežemo obisti, se ostanki presnove ne morejo odstraniti. Žival mora v tem primeru tudi počasi poginiti. Zanimivo pa je, da srčne stanice nikakor še niso mrtve, ko srce preneha biti. Poskusi ruskega učenjaka Kuljaka in drugih so pokazali, da se more srce mrtvega človeka znova oživiti in ohraniti v umetnih rednih izven telesa še dolgo živo. A zakaj so srčne mišice prenehale delati, če niso še mrtve? Odgovor more biti le ta, da jim je zmanjkalo kisika ali kakšne druge tvarine, ki so jim brez-pogojno potrebne za delovanje. Srce pa preneha utripati včasih tudi tedaj, ko so njegove stanice popolnoma zdrave, n. pr. po pretrsu možganov, ko zastane živčna regulacija srčnega delovanja. To pomeni, da je delo srca odvisno od pravilnega delovanja določenih centrov v možganih. Mnogi učenjaki so menili, da odločajo baš živčne stanice v teh središčih in da smrt nastopi tedaj, ko prenehajo dokončno s svo-

ANEKDATE

Princ de Soubise, ki je zaslovel po omaki, ki je nosila njegovo ime, je imel izvrstnega kuharja, moža, ki je imel kneževske pojme o potrebah svoje umetnosti. Nekega dne je princ povabil več prijateljev na večerjo in je od kuharja zahteval, naj mu postavi svoje predloge. Kuhar mu je izročil dolg seznam potrebnih reči, a na prvem mestu je bilo — petdeset gnjati.

»Ali si zmorel, Bertrand?« je vzkliknil princ. »Saj vendar nočemo pogostiti vsega mojega polka!«

»Gotovo ne, gospod,« je odvrnil vrli kuhar. »Na mizo pride samo ena gnjat, a ostale potrebujem za pripravo drugih jedi in garnitur.«

»Bertrand, ti me pleniš, to postavko bomo črtali!«

»Gospod!« je dejal kuhar užaljeno. »Ne poznate pripomočkov kuhinje. Teh petdeset gnjati, ki vas tako strašijo, bom spravil v steklenico, ki ne bo večja od mojega palca!«

Princ ni vedel več ugovora. Z nesmehom se je vdal...

VSAK DAN ENA

»Tam prihaja vlak, jaz pa ne morem ustaviti!«

»Kar pogumno naprej, stroške za lokomotivo bom poravnal jaz!«

(»Tidens Tegn«)

jim delom. Tako bi bilo mogoče pojasniti pojav navidezne smrti, ko je mogoče človeka znova zbuditi v življenje. Odločujoče stanice v možganih pač še niso dokončno prenehale delati.

Stanice niso v vseh bitjih v tesnem stiku s hrano, temveč jim to dovaja poseben sistem celi (žil), poganja pa jo motor srca. Iz tega razloga nastanejo v presnovi lahko motnje, v stanih se počasi kopičijo nepotrebni in škodljivi ostanki, ki jih telo ni pravilno izločilo. To vodi do staranja. Delovanje stanic postaja prav počasi vse bolj leno, zlasti možganskih in srčnih stanic. Vse telesne funkcije polagoma zastajajo in zaključek je tako zvana naravna smrt.

Znaki staranja so suha koža, slabotnejše in trše mišice, kopičenje toksičnega določeno-

Biljard — usodna igra za slone

Neki danski naravoslovec se je poznal za vprašanje, v koliko je bilo navdajenjen za biljard usodno slonom. Po njegovih računih so v zadnjih sto letih na svetu izdelali okrog 2 milijona slonokoščenih biljardnih krogel. Če vzamemo, da je mogoče iz para slonjih okel izdelati šest do osem takšnih krogel, je moralo v sto letih torej skoraj 300.000 vrlih debelokožcev postati žrtev človeške igralske strasti.

Koristen vulkanski pepel

V ruskem primorju pri Vladivostoku poznajo že od davna bogata ležišča vulkanskega pepela. Doslej tega pepela niso znali izkoristiti in tudi niso vedeli, da bi imel kakšno vrednost, s poskusi pa so sedaj dokazali, da bi mogel ta pepel priležati apnencu in pesku popolnoma nadomestiti cement. Nekatere vrste ognjeniškega pepela bi lahko nadomestile kreda v zamazki za okna, a tudi v poljedelstvu bi ta pepel lahko uporabili kot izvrstno gnojilo.

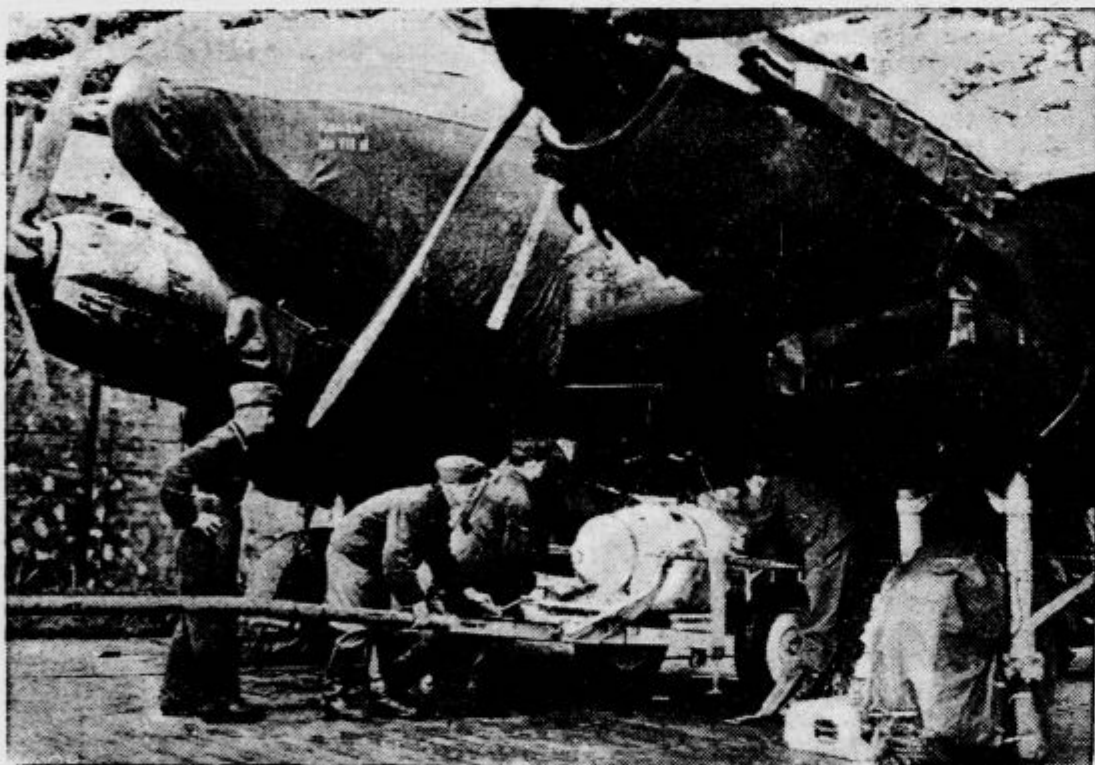
Letalski promet v Arktidi

Sovjetska aviacija je osnovala, kakor je znano, nekoliko letalskih prog, ki gredo nad arktičnimi ozemlji. Kakor poroča »Evo di Roma«, so na najsevernejši teh prog v prvih devetih mesecih, od kar obratuje, letala prepeljala 11.000 potnikov, 470 ton blaga in 190 ton pošte, in to s poletji, ki so trajali skupno 12.327 ur.

Mačka je rešila družino

V neki stockholmski predmestni vili je plin, ki je uhaljal pomoči iz peči, omamil majhno družino staršev in desetletne hčerke. Domača mačka jim je rešila življenje. Začela je tako žalostno mijavkati, da so mimoidoči vdrli v hišo in odprli okna. Zastropljenice in mačko so spravili takoj v bolnišnico, kjer jim je zdravniška pomoč utegnila ohraniti življenje.

Prima della partenza — Pred vzletom

Un bombardiere tedesco prima della partenza per la Gran Bretagna — Nemški bombnik pred poletom nad Veliko Britanijo

nih mestih (podbradek), izpadanje zob, motnost drugače prozornih delov oči in popušcanje prožnosti v očesni leči, zakrivljena hrbtenica, otrplost pljuč, slabo delovanje čutil. Tako nam preneha n. pr. občutljivost za visoke zvoke. V odvodnicah in na drugih mestih se kopiči usedlina apna. A največje spremembe se kažejo v možganih. Vse te spremembe vodijo v naravno smrt.

Toda zelo malo je ljudi, ki umrejo naravne smrti. Morda jih je komaj deset na milijon. Vsi drugi umirajo nenaravne smrti v najširšem pomenu te besede, zlasti od slučajne in nasilne smrti. Tako je neki statistik izračunal, da je od začetka zgodovinske dobe samo na bojnem polju izgubilo življenje okrog 7 milijard ljudi. Najbolj pogosta pa je smrt kot posledica različnih bolezni. Samo od jetike umre povprečno sedmina ljudi, približno toliko morda tudi od raka. Statistike tudi kažejo, da največji del ljudi umre v prvem letu življenja, najmanjša pa je verjetnost smrti v 11. letu, potem se umrljivost z leti splošno polagoma dviga, od 50. leta dalje pa hitreje, in sicer za moške bolj nego za ženske.

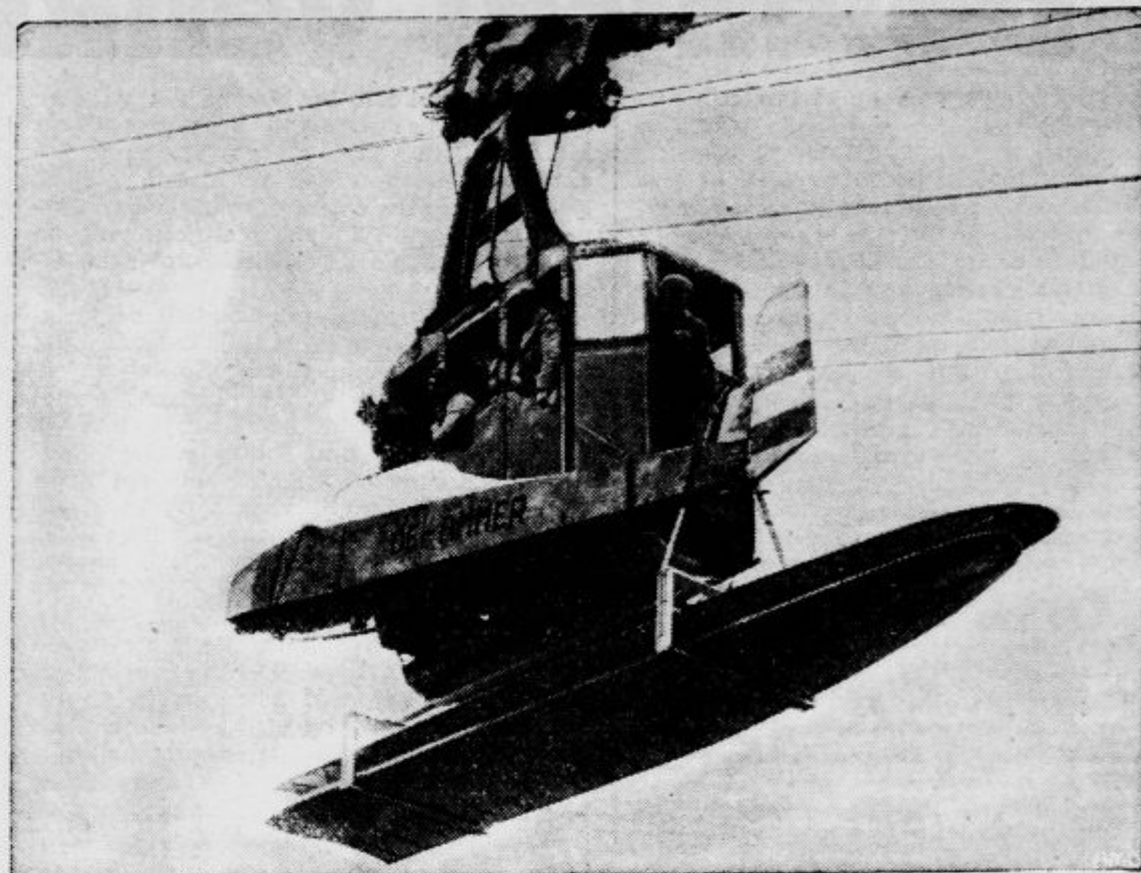
Zanimivi so poskusi ameriškega učenjaka Woodruffa z enostaničnicami, ki jo imenuje znanost »paramecium«. Ta je (kakor v ostalem druge enostaničnice, ki se množijo z delitvijo) potencialno nesmrtna, ker se ne preneha deliti, ne da bi nastajala trupla. Individualne nesmrtnosti pa ni niti pri enostaničnih, niti pri mnogostaničnih bitjih. Položena bi bila kvečjemu v tisto majhno število spolnih stanic, ki jim je usojeno, da se razplode. Individuum mora umreti, da bi se mogla obdržati njegova vrsta. In pa zato, da se more svet neprestano pomlajati in obnavljati.

Sacchi di sabbia Vreče peska

per la protezione dalle bombe incendiarie protti zaigalnim bombam

Apparecchio di volo a vela — Jadralno letalo

trasportato con la teleferica su una cima delle Alpi — ki ga z žično železnico dvigajo na neki vrh v Alpah

Razdejanje v Plymouthu

Ameriški poročevalci pišejo, da je razdejanje v Plymouthu po zadnjem nemškem letalskem napadu dosti huje nego celo v Coventryju. Celi mestni predeli spominjajo na prizore v flandrijskih krajih ob koncu svetovne vojne. Ni mogoče spoznati, kje se začenjajo in kje se končujejo ulice, ki so bile polne elegantnih trgovin in uradov in ki so sedaj spremenjene v velikanske groblje. V zadnjih dneh se prebivalstvo, ki med razvalinami ne najde več možnosti za življenje, neprestano izseljuje.

Ti tisoči beguncev niti ne vedo, kam naj se zatečejo in imajo le to željo, da se čim bolj odstranijo od plymoutskega središča. Oblasti jim niso sposobne nuditi pomoči. Preskrba mesta z živežem je bila zaradi neprestanega bombardiranja tako desorganizirana, da je izostala za cele

dneve, kar se je zgodilo v ostalem tudi v nekaterih predelih vzhodnega Londona, kjer so ostala celo možna pomožna služeb brez hrane.

Neizbežna posledica takšnega stanja je ta, da se sestavljajo gladne tolpe, ki »rekvirirajo« živila, kjer morejo. Pod pretezo, da iščejo jedi brezdomcem, te tolpe sistematsko plenijo stanovanja in trgovine. Plymouthska policija, ki so jo bombe samo decimirale, se je izkazala nesposobno, da bi zatrla takšne pojave, proti katerim so dejanja proslulih ameriških gangstrov, kakor piše neki čipaški list, nedolžne otroške igre.

Vredno je tudi omeniti, da so po izjavi angleškega notranjega ministra nemški bombni napadi na Veliko Britanijo do konca marca zahtevali smrt 29.000 oseb.

Rešena dolgotrajnega težkega trpljenja in previdena s tolažili sv. vere, nas je danes v starosti 71 let za vedno zapustila naša nad vse ljubljena, predobra mamica, babica in tašča, gospa

MARIJA KREK

VIŠJEGA URADNEGA SVETNIKA VDOVA

Na njeni zadnji poti bomo blagopokojnico spremili v torek, dne 6. maja, ob 16. uri z žal. kapela sv. Andreja, na pokopališče, kjer bo pokopana v rodbinski grobnici.

Sveta maša zadušnica se bo brala v sredo 7. t. m. ob 7. uri v župni cerkvi v Trnovem.

LJUBLJANA, WIEN, 4. maja 1941.

ZALUJOČA RODBINA PROF. KREKA.

Naša ljubljena mama in stara mama, gospa

AMALIJA TROŠT roj. Cuček

se je danes popoldne v svojem 85. letu ločila od nas.

Pokopali jo bomo v Novem mestu. Pogreb bo v torek, dne 6. maja, ob 16.15 uri izpred hiše na Ljubljanski cesti 30.

Novo mesto, New York, Knežak, 4. maja 1941.

Sinovi: prof. MILE, RUDE, SLAVE, dr. JOZI; hči: MARIJA; vnukinji: NEDA, BOŽANA in ostalo sorodstvo.

H. Adams:

Daisy in Rosemary

Roman

Našel sem, česar sem iskal. Potem je prišel tisti nagli odhod, in izprevidel sem, da moram kaj hitro nekaj ukreniti. Vsa reč je bila malce kinematografska — tega se dobro zavedam — a drugače ni šlo in ni šlo.

»Sijajna je bila,« je vzkliknil gospod Carter. »Določil sem bil tisoč funtov nagrade: ti so tvoji. Toda teh nekaj funtov ti ne more pokazati, kolikankor sem ti hvaležen.«

»Ali, stric — saj sem bil vajin pes čuvaj,« se je Bill široko nasmešnil.

»Se vedno nam nisi povedal, kdo je ukradel lišp,« se je plašno oglašila Daisy.

»Mislim, da ti to veš. Saj si ga sama zaslužila! Sofer Smith! Tisto noč si ga zalotila na hodniku... gotovo je hotel odpreti skrito stensko omaro. Videl sem vaju in slišal vajin pogovor.«

Daisy je umolknila. Zdaj ji je bilo marsikaj jasno. Le kako je mogla kdaj dvomiti o Billu!

»Kje je Smith?« je vprašal Carter. »Ali ve, da si mu prišel na sled?«

»Na to vprašanje je težko odgovoriti,« se je Bill zasmejal. »Trikrat ali štirikrat se je skušal približati svojemu skrivališču na hodniku, a vsakokrat sem se prikazal jaz kakor duh iz podzemlja. Saj

to je vzrok, zakaj se skoraj da nisem ganil iz hiše.«

»Takšen je torej pravi obraz tega prijaznega, ustrežljivega ljubljene služinčadi. Se to minuto si ga privoščimo,« je rekel Doran.

Bill je s častnikom pregrnil skrinjico za lišp in pozvonil.

Smith je bil prav gotovo odrezav malopridnež, a svoje poparjenosti vendarle ni mogel skriti, ko je Bill vzdignil častnik in vprašal:

»Poznate tole, Smith?«

»No... ne, gospod.«

»Smith, nikar se ne izvijajte. Dobro vemo, kdo je vzel skrinjico. Vemo tudi, kam ste jo bili skrili, in vemo, da ste večkrat skušali priti do svojega plena. Odgovarjajte na vsa vprašanja po pravici. Z lažjo bi samo poslabšali svoj položaj.«

Smith ni odgovoril, pomislil pa je tem hitreje.

»Zakaj ste obuli moje čevlje?« je vprašal Bill.

Resničen odgovor je pomenil toliko kakor priznanje, a Smith se je vendar odločil zanj.

»Bili so edini večji od mojih, gospod.«

Toliko da se ni Bill zasmejal. »Prislonili ste lestico in izrezali okno.«

To ni bilo vprašanje in tudi odgovora nanj ni dobil.

»Kako se piše tisti Remer v resnici?«

»Tega ne vem, gospod.«

»Ni vaš sodnik?«

»Ne, gospod.«

»Je bil v kaki zvezi s tatvino?«

»Njegova zamisel je bila, gospod.«

»Ta reč se je začela že v Dinardu?«

»Da, gospod, in potem me je pregovoril, naj mu pomagam.«

»To je bilo najbrže jako težko,« je Bill suho pripomnil. »Kaj je hotel tu tisto popoldne?«

»Z menoj je hotel govoriti, gospod. Ko ste prišli vi, sem se skrtil v jarku.«

»Se je potem še vrnil?«

»Ne, gospod.«

»Torej ste izvršili vso reč sami?«

»Da, gospod.«

»Ste vedeli, da je bila skrinjica izginila iz tajne omare?«

»Sele od danes popoldne, gospod. Mislim, da jo je vzela gospodična.« Pri teh besedah se je ozrl na Daisyjo.

»A, tako... ta čas, ko smo bili vsi zunaj. Zato vas je menda gospa Verdonova našla v sobi gospodične Stewartove?«

»Da, gospod.« Odgovarjal je naglo in brez vsakršnega obotavljanja. Vse je bil natanko premislil. Resnica ali tisto, kar je imel za resnico, mu bo še največ pomagala. Obrnil se je h gospodu in gospe Carterjevi. Pogled njegovih krotkih, rjavih oči je bil žalosten.

»Verjemite mi, prosim,« je začel, »da iz vsega srca obžalujem, kar sem storil. Spet in spet sem skušal dobiti skrinjico iz stenske omare, da bi vam jo vrnil.« Toliko da ni intel. »Zato sem bil tudi tako prepaden, ko sem dognal, da je izginila. Zaljubljen sem se v vrolo dekle in trdno sklenil, da nama s poštenim delom ustanovim skupno ognjišče.

Če mi pustite to možnost, ne boste nikoli več slišali nič slabega o meni.«

»Kdo je tisto, vrolo dekle?« je vprašal Bill, ki je le s težavo utajil nasmech.

»Nora, gospod.«

»To zadostuje,« je kratko rekel gospod Carter. »Ostalo bomo videli jutri. Bojim se, da bo morala vajina ljubezen na preizkušnjo, ki bo država doletela, koliko časa naj traja.«

»Oh, gospod, nikar ne bodite prestrogi. Ali smem še reči, kolikaj sem vesel, da je mladi gospod čil in zdrav spat doma? Z gospodom Doriejem sva se tako dobro razumela, gospod.«

Toda Smith ni dobil odgovora.

34.

»Zdaj je konec te žalostne zgodbe blizu,« je drugo jutro rekel Bill.

Sedeli so pri zajtrku. Za priprtega Gasterja in njegovo ženo so bili tudi poskrbeli, in Smith je v izbi za služinčad še vedno užival zaupanje tovarišev in tovarišic.

»Naznanili jih ne bomo,« je rekel Doran.

Tedaj je prišel dvornik Johnson in javil nadzor-nika.

»Kaj neki hoče,« se je začudil Carter, »saj ga ne potrebujemo več. Vse zaslišbe so končane.«

»Pač, stric. Kriminalni uradniki imajo tudi druge posle, ne samo tega, da zaslišujejo zločince,« je s pomembnim pogledom odvrnil Bill.

»Oh, ni prav, da si to storil, Bill.«